

MED

MODERNÍ EKONOMICKÁ DIPLOMACIE

ÚNOR 2023
ČÍSLO 31

DIGITÁLNÍ NADĚJE ČESKÉHO EXPORTU

Strana 8

ROZHOVOR

Miroslav Singer: Vidíme,
jak funguje kapitalismus

Strana 2

ÚSPĚŠNÍ EXPORTÉŘI

Českou IT skupinu Aricoma
láká západní Evropa

Strana 16

TRHY

Švédsko sází na inovace,
udržitelnost i kreativitu

Strana 18

Společně s vámi budujeme nová dopravní spojení s přístavem a zvyšujeme tak spolehlivost dodavatelského řetězce. Port of Antwerp-Bruges jako brána do Evropy a platforma 1000+ firem napříč průmyslovým, logisticko-dopravním sektorem s efektivním napojením na vnitrozemí. Pomůžeme vám vybrat řešení z různých druhů dopravy, které vám nejlépe vyhovuje.

Martin Hubeňák

Port of Antwerp-Bruges representative Central & Eastern Europe
 Martin.Hubenak@portofantwerpbruges.com

**Port of
Antwerp
Bruges**

In tune with the world

OBSAH

- 2-5** > **Miroslav Singer:**
Vidíme, jak funguje kapitalismus v praxi
-
- 6-7** > **Jiří Kozák:**
Vědecká diplomacie míří k podpoře růstu ekonomiky
-
- 8-9** > **Téma:**
České technologie řídí dopravu v chytrých městech
-
- 10** > **Tomáš Juřík, Cross Zlín:**
Technicky jsou Češi na úrovni Němců. Nemáme ale takový vliv
-
- 11-13** > **Téma:**
Český fintech míří do světa
-
- 14-15** > **Téma:**
Nová ICT platforma otvírá oči firmám i diplomatům
-
- 16-17** > **Aricoma Group:**
Největší českou IT skupinu láká západní Evropa
-
- 18-20** > **Trhy:**
Švédsko sází na inovace, udržitelnost i kreativitu
-
- 21-23** > **Trhy:**
Kdo se nebojí výzev, vsadí na Finsko
-
- 24** > **Rozvojová spolupráce:**
Kam nemůže lékař, musí data
-
- 25** > **Rozvojová spolupráce:**
Inženýři z nemocnice
-
- 26-28** > **Podpora exportu:**
Moravskoslezsko se proměňuje. Exportéři toho mohou využít

Vážený čtenáři,

exportní schopnosti firem se často odvíjejí od silného vlastního vývoje. Určitě to platí pro Cross Zlín, který se usadil na světové špičce dodavatelů chytrých systémů pro řízení dopravy. Šéf a spolumajitel zlínské společnosti Tomáš Juřík v rozhovoru pro Export.cz ([odkazujeme na něj v tomto čísle MEDu](#)) vysvětloval, že nebyť zahraniční expanze, nemohl by Cross svůj vlastní vývoj vůbec uživit.

Zlínští vývojáři přitom bodují mimo jiné ve Švédsku, které je baštou špičkových technologií. Jak ve svém článku upozorňuje ekonomický diplomat Martin Bašta, Stockholm má dnes po Silicon Valley v přepočtu na obyvatele nejvíce jednorožců – tedy startupů s hodnotou vyšší než miliarda dolarů. A Cross Zlín spolupracuje s univerzitou v Göteborgu na nejmodernějších informačních systémech v oboru silniční meteorologie.

Tomáš Juřík přidává další pohled na Švédsko i ostatní skandinávské země. Na rozdíl od států, které kolem svých hranic staví ochranné bariéry, Seveřané podle spoluzakladatele Crossu „hrají rovinu“. Když má váš výrobek kvalitu a poskytnete mu dobrou podporu, trh je tam otevřený, dodává zlínský podnikatel. Loni se na našich stránkách podobně vyjádřil Zdeněk Buřival, výkonný ředitel „mistrů vojenské logistiky“ z brněnské Aury. Cestu na zahraniční trhy zahájila Aura právě na severu Evropy a nebylo to náhodou. „Tyto země jsou známé nezávislými a férovými veřejnými soutěžemi, nepodléhají lobbyngu,“ zdůrazňoval Zdeněk Buřival.

A „švédské postřehy“ do třetice: Martin Bašta také popisuje, jak zmiňovaná země startupů nepřestává sázet na tradiční strojírenský průmysl v jeho moderní podobě. Strojírnoství je dodnes páteří švédské ekonomiky. Představuje robustní základ také pro uplatnění moderních technologií. Na světě není mnoho dalších zemí, jejichž zkušenosti jsou pro Česko tak relevantní a inspirativní.

JAN ŽIŽKA
editor Moderní ekonomické diplomacie

Miroslav Singer: VIDÍME, JAK FUNGUJE KAPITALISMUS V PRAXI

Pro Evropu je důležité, že se začaly stavět terminály na zkapalněný plyn. „Současné ceny energií jsou pro to velkou pobídkou. Reálně vidíme, jak funguje kapitalismus v praxi,“ řekl v rozhovoru pro časopis MED Miroslav Singer, hlavní ekonom Generali CEE Holding a bývalý guvernér České národní banky.

Na Evropu přesto podle Singera nejhůře dopadne hospodářská recese. „Dosud spousta potenciálních konkurentů Evropě ve výrobě příliš nekonkurovala, protože byli plně vytíženi na jiných kontinentech. Recese znamená, že budou vytíženi méně a začnou se s Evropou přetahovat,“ argumentuje Miroslav Singer.

Jaké nejvýznamnější trendy očekáváte v příštích měsících ve světové a evropské ekonomice?

Myslím, že se budou mírnit inflační tlaky, plus mínus všude ve světě. Ale zároveň očekávám, že budou o něco perzistentnější, než si myslí většina analytiků. Nečekám tedy ani rychlý propad úrokových sazeb. Významným trendem pak budou změny na energetickém trhu, z něhož pro spoustu zemí vypadáva Rusko. A Rusko se stává, aniž si to příliš uvědomujeme, zdrojem mimořádně levných dovozů pro Čínu a Indii, které jsou od něj ochotné odebírat ropu a plyn. Pro Evropu je důležité, že se začaly stavět nové terminály na zkapalněný plyn. Současné ceny energií jsou pro to velkou pobídkou.

V tomhle jste tedy docela optimista?

To není optimismus. Reálně vidíme, jak funguje kapitalismus v praxi a co dokáží peníze, konkrétně vysoké ceny energií.

U evropského pobřeží najednou kotvily lodě naložené zkapalněným zemním plynem a složité hledaly terminál, kde surovinu vyloží. Cenové lákadlo bylo neodolatelné. Vidíme, jak najednou všichni staví terminály, my nakupujeme jejich kapacitu. Najde se řešení, i když bude drahé, a vytvoří nám jinou energetickou infrastrukturu. Změní se v mnohém už do konce letošního roku, a od příštího roku z toho budeme více těžit.

Skeptické hlasy, podle nichž Německo a další země nejsou schopny rychle stavět nové LNG terminály, se tedy ukázaly jako přehnané...

Svoboda je poznaná nutnost. Leccos lze vyřešit už tím, že nejde o klasickou pozemní stavbu, ale loď, která kotví u pobřeží. To je z hlediska povolování určitě snazší. Kromě změn v energetické soustavě pak můžeme očekávat další významné trendy v mezinárodním obchodu, které se týkají změn obchodních tras nebo nových způsobů pořizování zásob. Není možné spoléhat jen na dodávky just-in-time. Ekonomické kritérium přestává být tím rozhodujícím. V okamžiku, kdy si najednou více uvědomujeme existenční hrozby, obava, že „to bude stát víc“, už nehraje hlavní roli. Jsme ochotni ve velkém a za vyšší úrok investovat do mnoha věcí. Znamená to, že tady vyšší úroky nějakou chvíli zůstanou, stejně jako

FOTO: LIBOR FOJTÍK

inflační tlaky. A navíc najednou není dostatek lidských zdrojů.

Už jste to naznačil – je tedy dalším dlouhodobějším trendem silnější role státu v ekonomice?

Myslím, že ano. Bezpečnostní hrozby a hrozby střetů vytvářejí nutnost nebo pocítovanou nutnost mít stát silnější.

Z hlediska ekonomiky to znamená celkově nižší efektivitu?

Ano. A to celosvětově.

Šéfka Mezinárodního měnového fondu Kristalina Georgieva prohlásila, že

zhruba třetina světa a polovina Evropy se letos dostane do recese. S tím byste souhlasil?

Ano, ale tato recese podle mě nebude extrémně hluboká, protože je tu potřeba nové výroby. To souvisí s tím, co jsem říkal o současných trendech, které si žádají také nové investice do průmyslu. Myslím, že recese nejhůř dopadne na Evropu. Dosud spousta potenciálních konkurentů Evropě ve výrobě příliš nekonkurovala, protože byli plně vytíženi na jiných kontinentech. Recese znamená, že budou vytíženi méně a začnou se s Evropou přetahovat. A my v Evropě budeme mít nevýhodu, protože energie u nás je a bude dražší.

Je to jeden z faktorů, i když ho nechci přeceňovat.

Povedou vysoké ceny energií k další deindustrializaci v Evropě, odchodu zdejších firem někam jinam? Na druhé straně je tady zase trend nearshoringu, přesunu dodavatelů blíž ke konečným odběratelům. Tyhle trendy se budou nějakým způsobem střetávat...

Určitě, ale nearshoring se zčásti ukáže být nereálný. Současně je nutné si uvědomit, že nearshoring je ekonomicky neefektivní. Jak jsem říkal, řada rozhodnutí nebude tažena pouze ekonomickými propočty. Nearshoring povede

k tomu, že výrobky a služby budou dlouhodobě dražší.

Uzavřená Evropa

Zažili jsme tři krizové roky. Krize byly různého druhu – od covidové přes energetickou po dopady války na Ukrajině. Jaký bude čtvrtý rok?

Ted' zažijeme takovou nedotovanou krizi. Státy už nemají moc na to, aby pomáhaly. To ale nevidím jako úplně negativní jev. Prostě zažijeme, že se věci budou muset překlápět do nové podoby, ve které budou dávat smysl. Některé energeticky intenzivní činnosti budou

z Evropy postupně mizet – pokud se dají rozumným způsobem přesunout přes oceán nebo aspoň Středozevní moře. Evropa naopak bude kolem sebe ještě víc než dříve budovat zelenou hráz, ať už ve formě cel nebo vykazováním toho, že zdejší odběratel má zelené dodavatele. To vše de facto povede k vytváření bariér importu do Evropy.

Evropská unie nyní zase vyčítá americké vládě neférové lákání výrobců do Spojených států...

Evropská unie věcně nemá Americe moc co vyčítat. Americká cla jsou pro zdejší exportéry velmi příznivá. To je dané historicky – z poválečné doby přežívá celní systém, který evropské výrobky v Americe zvyhodňuje mnohem víc než ty americké v Evropě. Vzhledem k vysokým cenám energií se přitom Evropa stává kontinentem, který celkově dováží víc než vyvážá a je závislý na okolním světě – na tom, čemu se anglicky říká kindness of strangers, vstřícnost cizinců. EU není v pozici, kdy si může příliš diktovat.

Bude se s obchodním deficitem potýkat také Německo, na jehož ekonomiku je ta naše nejsilněji napojena?

Podle posledních čísel Německo v deficitu je, při nižších cenách energií nejspíš zase nebude. Ale ten trend, o kterém mluvím, je dlouhodobý. Neznamená, že najednou z Evropy zmizí veškerá výroba. Nikdo nebude zavírat evropské výrobní linky, pokud nebudou vyloženě ztrátové. Ale do Evropy poteče méně investic na nové linky. Firmy nebudou investovat do regionu, který má dlouhodobě vyšší ceny energií. Myslím, že to pocítíme za dva tři roky. Nečekám žádnou katastrofu, čekám pomalý úpadek.

Zůstane Německo tahounem vyspělého průmyslu? Řada německých firem stále patří ve svých oborech do světové špičky, ale v digitalizaci Spolková republika zaostává...

Německo je v tuhle chvíli nezpochybnitelně a s velkým předstihem největší ekonomikou Evropské unie. V téhle pozici samozřejmě zůstane. I v případě Německa ale očekávám pomalý úpadek. Vezměte si, že Německo má jako jediná ekonomika Evropské unie výjimku ze směrnice o hotovostních platbách.

EKONOMICKÁ DATA ZA ROK 2022

Země/oblast	Hrubý domácí produkt meziroční srovnání v %	Bilance běžného účtu v % HDP	Rozpočtová bilance v % HDP
Eurozóna	3,2	0,9	-4,0
Německo	1,7	4,2	-3,5
USA	2,1	-3,7	-5,5
Čína	3,1	2,4	-5,6
Indie	6,9	-2,7	-6,4
Česko	2,5	-2,4	-5,1

Zdroj: The Economist Intelligence Unit estimate

Pořád tam máte benzínové pumpy, kde nezaplatíte kartou. Volkswagen má problémy s elektronizací a digitalizací aut.

Má šanci s tím německá vláda něco udělat, jak slibuje?

To nemůžete nadekretovat. Je třeba nechat větší prostor trhu, jeho řešením, a méně firmám říkat, co mají dělat. V tom Němci zrovna silní nejsou. My s Německem máme a musíme mít dobré vztahy, ale v tuhle chvíli nemůžeme očekávat, že bude tahounem skutečného pokroku. Máme smůlu, že jsme teď v našem teritoriu navěšeni na ty, kteří na tom nejsou celkově nejlépe. Navíc máme dost vlastních problémů.

Co říkáte názorům, že napojení naší ekonomiky na Německo je pro nás naopak velké štěstí?

Smyslu této debaty nerozumím. Napojení na Německo je realita. Momentálně máme smůlu, ale na našich vztazích s Německem to nic nemění. Je nás deset milionů a sousedíme s osmdesáti miliony bohatších Němců. Debata o tom, jestli bychom měli být napojeni někam jinam, je bezpředmětná.

Myslíte, že v digitalizaci bude zaostávat Evropa jako celek?

Na světě jsou tři trhy, na kterých můžete vyvíjet a testovat novou digitální ekonomiku. Jsou to Spojené státy, Čína a Evropa. A vyrůstá čtvrtý trh – Indie. Tři z těchto čtyř trhů mají výhodu víceméně jednotné jazykové a kulturní zóny. Evropa to není. Dva trhy – Čína a Indie – mají z hlediska vývoje a výroby výhodu v nižší úrovni ochrany privátních informací. Je tam snazší tato data vzít a použít někde jinde. Evropa ani v tomto ohledu komparativní výhodu nemá. Považuji proto za pravděpodobné, že Evropa bude spíše překlápět

řešení z jiných trhů do našich regulačních, kulturních a jazykových standardů.

Jaký bude mít na inflaci v Evropě vliv politika Evropské centrální banky?

Měnová politika eurozóny už naráží na limit výše sazeb a restriktivnosti, která nesmí potopit Itálii a potenciálně Španělsko. To je mimochodem silně daňově zatížené. Evropská centrální banka může zároveň začít narážet i na to, že sazby nebudou

moci být ani příliš nízké, protože je třeba přitahovat zmiřovanou kindness of strangers, vstřícnost zahraničních investorů. Osobně tipuju, že i jednotlivé ekonomiky eurozóny, které jsou srovnatelné s Českem, budou mít delší dobu inflaci vyšší než my. Zároveň upozorňuju, že inflace v Evropě je hodně heterogenní – od Pobaltí, které je nám strukturálně velmi podobné, s inflací nad 20 procenty, po země,

sledních letech se zase na základě této zkušenosti mnozí domnívali, že žádná zvýšená inflace nehrozí ani nyní. Čím si vysvětľujete, že teď je situace jiná?

V covidové době padla řada tabu nebo takových polotabu – dřívějších zásad, co se v rozumné zemi nedělá. Tím neříkám, že bychom si neměli zhodnotit, co vše jsme dříve považovali za rozumné

za normálních okolností při současné úrovni poptávky po produktech byla. Politicky má tento vývoj velkou setrvačnost. Ani stávající česká vláda se fiskálně nechová jako konzervativní vláda. Svým způsobem tomu rozumím. Také v poválečné historii se v mnoha zemích levice a pravice předháněly v tom, kdo umí lépe občanovi nabídnout státní produkty. Ale dobře to není a také proto jsem skeptický k předpokladům, že inflace rychle klesne a s ní klesnou úrokové sazby.

To platí celosvětově?

Celosvětově to platí méně. Některé země, které se nově derou na výsluní, přece jen vytvářejí vyšší míru konkurence. Mezi těmito nastupujícími velkými ekonomikami bych opět jmenoval Indii. Zvýšená konkurence znamená brzdu inflačních tlaků. Pokud jde o Spojené státy, i tam je úroveň konkurence pořád vyšší než v Evropě.

Nemůže inflační tlaky povzbudit znovuootevření se Číny po zrušení proticovidových opatření?

Uvidíme. Myslím si, že ne. Reálné soupeření Číny a Spojených států ale bude dramatičtější. Ukázal bych to na konkrétním příkladě. V tuhle chvíli už ve světě není příliš velká nouze o polovodičové čipy. Spojené státy jsou přesto odhodlané povzbudit jejich vlastní výrobu. Je to mimo jiné důsledek toho, co vidíme na Ukrajině. Ukazuje se tam, že moderní zbraně jsou mnohem efektivnější, než se čekalo. A tyto moderní zbraně čipy potřebují. Pro Spojené státy je přitom hlavním potenciálním konfliktem souboj s Čínou. Američané musejí věřit nadřazenosti vlastní výzbroje a schopnosti ji používat. Představa, že by Čína rozbombardovala tchajwanské výrobce čipů, je z jejich pohledu pochopitelně obrovská bezpečnostní hrozba.

FOTO: LIBOR FOJTÍK

které ji mají relativně nízkou, protože jsou dlouhodobě v depresi. Trh práce tam není nabídkový, ale poptávkový, jak to historicky bylo v kapitalismu obvyklé.

Co se v rozumné zemi nedělá

V době finanční krize před zhruba patnácti lety významná část ekonomů tvrdila, že tehdejší veřejné podpory vyvolají hyperinflaci. To se nepotvrdilo. V po-

a jestli to opravdu rozumné bylo. Už ale máme k dispozici studie, které ukazují, že porušení řady těch polotabu smysl nedávalo. V případě Spojených států je například zřetelné, že lockdowny toho moc pozitivního nepřinesly. Různé ekonomické skupiny si ale navykly, že můžou dostávat peníze za to, že nic nedělají. To vede k tomu fiskálnímu tlaku, který stále zažíváme. A samozřejmě také k tomu, že inflace je tažená ještě výš. Na trhu práce není nezaměstnanost, která by

JAN ŽIŽKA

 Další část rozhovoru s Miroslavem Singerem o silné koruně

VĚDECKÁ DIPLOMACIE MÍŘÍ K PODPOŘE RŮSTU EKONOMIKY

Propojení výzkumu, vývoje a inovací s ekonomickou diplomacií se na mezinárodním poli stává stále diskutovanějším tématem. Česká vláda se ve svém programovém prohlášení jednoznačně hlásí k podpoře vědy a výzkumu, které jsou významnou příležitostí pro posílení české ekonomiky v mezinárodní konkurenci. Z tohoto důvodu dochází k užší spolupráci a podpoře vědeckých a výzkumných center ze strany Ministerstva zahraničních věcí ČR a dalších institucí. I proto přicházíme s konkrétními nástroji ekonomické diplomacie, které pomáhají rozvíjet české vědecko-ekonomické vztahy.

Česko se podle Mezinárodního měnového fondu řadí mezi 35 nejvyspělejších ekonomik světa, a to nejen zásluhou českých firem, které vytvářejí vysokou přidanou hodnotu, ale také díky následování aktuálních světových trendů, mezi něž bezesporu patří i oblast výzkumu, vývoje a inovací. V té má naše země mnoho co nabídnout. Můžeme se pyšnit významnými objevy českých vědců v různých oblastech - od vynálezu kontaktních čoček a antivirotik, až po vytvoření prvních nanovláken, která jsou využívána po celém světě.

Výzkum, vývoj a inovace patří mezi prioritní oblasti současné vlády. Stejně tak spadají do priorit ministerstva zahraničí. Dle slov ministra Jana Lipavského se však nejedná pouze o aktivity na akademické půdě, ale také o nástroj cílící k podpoře ekonomického růstu. Česko totiž potřebuje více inovativních výrobců produktů a služeb s vysokou přidanou hodnotou, a právě v tomto vstupuje věda a výzkum do priorit ekonomické diplomacie.

První vlaštovkou silící podpory vědecké diplomacie v loňském roce bylo uspořádání kulatého stolu, který se stal pomyslným odrazovým můstkem pro intenzivnější spolupráci mezi českou diplomacií, vládními rezorty, vědeckými institucemi a firmami z této oblasti. Společně s kolegy na ministerstvu zahraničí jsme zde představili hlavní východiska pro českou zahraniční politiku s výzkumem, vývojem a inovacemi v jejím srdci. Vedle inovativních a udržitelných řešení

českých firem pro zahraniční trhy usiluje česká vědecko-ekonomická diplomacie o zapojení vysokých škol a vědeckých institucí do mezinárodní spolupráce. Důležitá je také oblast obranného výzkumu a kyberbezpečnosti, čímž částečně navazujeme na priority uplynulého českého předsednictví v Radě EU. V neposlední řadě bude součástí vědecké diplomacie také podpora mezinárodních rozvojových cílů.

Od diskusí k činům

Podporovat české vědce a výzkumnou sféru je pro nás velkou ctí. Zejména proto, že jsme si jako stát naší velikosti udělali dobré jméno a naše výzkumné metody a technologie jsou dodnes využívány po celém světě. Ministerstvo zahraničí proto připravilo nový systém podpory výzkumu, vývoje a inovací. Odbor ekonomické diplomacie bude rozšířen o agendu vědecké diplomacie, a vytvoří tak ve spolupráci s útvarem ministryně Heleny Langšádlové potřebné zázemí pro koordinaci aktivit směrem do České republiky i zahraničí. Letos tak budeme školit české, primárně ekonomické diplomaty o kapacitách a potřebách českého výzkumu, vývoje a inovací v zahraničí. Hlavním cílem nově připraveného nástroje, postaveného na třech pilířích, je posílit postavení českých inovativních výrobců s vysokou přidanou hodnotou ve světě. Klíčovou součástí je síť více než stovky ekonomických diplomatů ve světě, kteří jsou českým vědcům a firmám k dispozici.

NABÍDKA SLUŽEB MZV A ZASTUPITELSKÝCH ÚŘADŮ ČR

pro internacionalizaci české vědy, výzkumu a inovací

I. INFORMACE

- Informační zpravodajství z teritoria
- Teritoriální a sektorové semináře a webináře
- Konzultace s ekonomickými a vědeckými diplomaty
- Mapa globálních oborových příležitostí (MOP - <https://mzv.publi.cz/>)

II. SLUŽBY

- Příprava jednání v konkrétním teritoriu
- Identifikace příležitostí
- Asistence a podpora při jednání se zahraničními oficiálními institucemi

III. AKCE

- Projekty na podporu ekonomické diplomacie (PROPED)
- Podpora při zapojení do projektů české a mezinárodní rozvojové spolupráce

3 PILÍŘE

První ze tří pilířů má za cíl zprostředkovat informace a příležitosti ze zahraničí. Mimo pravidelné zpravodajství na webu Export.cz o příležitostech a aktuálních informacích v oblasti výzkumu, vývoje a inovací je nově sektor

» Náměstek Kozák jednal s brněnskými firmami a univerzitami o zahraniční spolupráci. Reportáž ze společnosti S.A.B. Aerospace „Exportní destinace vesmír“ přinesl před časem také MED č.14. FOTO: MZV ČR

pro zprostředkování kontaktů na vhodné zahraniční partnery, přípravu jednání či asistenci s dalšími potřebnými kroky. Plánují se také sektorové vědecké mise, business fóra, semináře či účasti na výstavách a veletrzích. V neposlední řadě také ministerstvo cílí na zapojení českých subjektů do mezinárodní rozvojové spolupráce.

Máme na co navázat

Přestože se česká vědecká diplomacie stále rozvíjí, můžeme již nyní na tomto poli nalézt nemálo mezinárodních úspěchů, na které můžeme navazovat. Mezi významnými projekty lze zmínit prezentaci českých technologií na Nanoday v Budapešti nebo navázání spolupráce v oblasti energetiky a vodíkových technologií ve Finsku. Jeden z neaktuálnějších českých úspěchů v oblasti výzkumu, vývoje a inovací je dodání holografického mikroskopu české výroby Krétské univerzitě.

V roce 2023 je v rámci projektů ekonomické diplomacie připravováno také několik akcí z oblasti výzkumu, vývoje a inovací. V první polovině roku proběhne mise českých výzkumníků z oblasti umělé inteligence do Francie. V Berlíně pak česká ambasáda organizuje přehlídku českých inovativních firem v rámci česko-německého inovačního festivalu. Česká řešení budou prezentována také v Africe, konkrétně ve Rwandě, kde delegace českých technologických firem z brněnského Space Clusteru představí svá řešení v oblasti monitoringu, digitalizace či ochrany hranic a umělé inteligence.

České firmy, technologické startupy a vědecké instituce mají světu rozhodně co nabídnout - ať už jde o inovativní technologie či technologické know-how. V nových nástrojích podpory výzkumu, vývoje a inovací na ministerstvu zahraničí vidíme velkou perspektivu a budeme je do budoucna rádi rozšiřovat. Jak říkával profesor Antonín Holý: „Věda vyžaduje opravdu hodně práce“. I síť našich ekonomických diplomatů je vždy připravena pomoci.

JIŘÍ KOZÁK,
náměstek ministra
zahraničních věcí <<

» Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, v němž působil také profesor Antonín Holý, je jedním z tuzemských lídrů v transferu technologií i mezinárodní spolupráci. FOTO: SHUTTERSTOCK

začleněn také do připravované aktualizace Mapy globálních oborových příležitostí. Již v polovině tohoto roku tak budeme schopni cílové skupině zprostředkovat poptávkové signály napříč světem.

Na informační servis navazují také další dva pilíře nového systému podpory vědecké diplomacie MZV. Těmi jsou asistenční služby či příprava a realizace akcí v České republice nebo zahraničí. Ekonomičtí diplomaté jsou k dispozici

ČESKÉ TECHNOLOGIE ŘÍDÍ DOPRAVU V CHYTRÝCH MĚSTECH

Inteligentní řízení dopravy je jedním z nejnadějnějších oborů, ve kterém se české firmy dokáží vhodně doplňovat na zahraničních trzích. „O naše zkušenosti se zajímají například země Balkánu a bývalého Sovětského svazu. Týká se to nejen vývozu technologií, ale i přenosu know-how, které se už osvědčilo v českých městech,“ zdůraznil Michal Neumann, šéf poradenské společnosti Market Connect. Ta je jedním z tahounů exportu tuzemských řešení v oblasti smart mobility.

Češi podle Michala Neumanna vyvážejí špičková řešení, která při hodnocení poměru kvality a požadované ceny nijak nezaostávají za nabídkou nejlepších západních firem. Na mnoha trzích si tuzemské společnosti konkurují s Němci nebo Italy. Obchodní kontrakty se často rodí při zahraničních návštěvách českých měst, kam přijíždějí představitelé municipalit i soukromého sektoru. Města jako Brno, Plzeň nebo Hradec Králové se stávají významnou inspirací, protože tuzemské firmy tady mohou ukázat své technologie v praxi. Česko přitom může nabídnout také své zkušenosti s přijímáním potřebné legislativy – typickým příkladem je právní úprava, která umožňuje vážení vozidel za jízdy.

Západoevropská města sice měla při hledání řešení pro městskou dopravu historický náskok, ta česká ale v tomto ohledu zažívala dynamický vývoj od počátku ekonomické transformace v 90. letech minulého století. „O to zajímavější jsou pak naše zkušenosti pro východoevropské země,“ uvedl Michal Neumann. Velký potenciál vidí ve spojování sil českých firem, které mohou na zahraniční trhy přicházet se společnou nabídkou. „Často je ale nutné nejdříve překonat jejich počáteční skepsi,“ dodal.

Case study Moldavsko

Jak může být nabídka českých exportérů komplexní, Michal Neumann dokládá

na příkladu Moldavska. V hlavním městě Kišiněvě se prosadilo hned několik firem. Akční plán pro chytrou mobilitu a design dopravního monitorovacího centra dodala společnost Smart Plan, která se ve spolupráci s experty Fakulty dopravní pražské univerzity ČVUT dlouhodobě zaměřuje na koncept chytrých měst a inteligentní dopravy. Společnost Cross Zlín do moldavského hlavního města nabídla řešení pro kontrolu a koordinaci provozu na křižovatkách a ve spolupráci s brněnskou RCE zajistila také potřebné kamerové systémy. Nadstavbovou softwarovou integrační platformu Invipo pro implementaci konceptu chytrého města zajistila firma Incinity a informační systém pro městskou hromadnou dopravu poskytla společnost Herman elektronika.

PROJEKTY ČESKÝCH FIREM V MOLDAVSKU (v oblasti chytrých měst a smart mobility)

KIŠINĚV	DALŠÍ MUNICIPALITY	MINISTERSTVA A VEŘEJNÉ INSTITUCE	SOUKROMÝ SEKTOR
Smart Plan: Strategie a akční plán inteligentní dopravy a mobility	Datmolux: Inteligentní řídicí systém veřejného osvětlení v Ungheni	Data From Sky: Pokročilý dopravní videoanalytický systém ministerstva vnitra	Green Center: Automatizovaný parkovací systém s integrovanou nabíječkou pro elektromobily v Kišiněvě
Cross Zlín: Kamerové sety pro dopravní průzkumy včetně proškolení	Invipo: Zavedení platformy chytrého města v municipalitách Ungheni a Cahul	Cross Zlín: Zavedení systému silniční meteorologie, dopravní monitorovací systém na celostátní silniční síti	Zikmund electronics: Unikátní modulární kamerový systém pro kontrolu a údržbu kanalizačních sítí v Moldavsku
Invipo: Implementace platformy chytrého města	Cross Zlín: Adaptivní řízení semaforů s nízkou spotřebou energie, s pokročilou detekcí a prioritizací veřejné dopravy v Balti	Invipo: ITS platforma pro Státní správu silnic	
Cross Zlín: Dynamické řízení dopravy a koordinace křižovatek			
Herman elektronika: Informační systém pro cestující veřejné dopravy			
Smart Plan: Návrh dopravního monitorovacího centra			

Zdroj: Market Connect / Foto: Cross Zlín

>> V moldavském Kišiněvě se prosadilo hned několik českých firem. FOTO: SHUTTERSTOCK

>> Cross Zlín si v tureckém Izmiru vyzkoušel, jak řídit dopravu v třímilionovém městě. Reportáž o tom přinesl MED č. 11. FOTO: CROSS ZLÍN

>> Meteorologické stanice vybavené speciálním softwarem vyhodnocují a predikují stav vozovek. FOTO: CROSS ZLÍN

Češi se v Moldavsku prosadili s řešeními pro další města, soukromé firmy a vládní instituce. Cross Zlín se například zabývá také „silniční meteorologií“ – meteorologické stanice vybavené speciálním softwarem vyhodnocují a predikují stav vozovek. Časopis MED již dříve informoval, že smart systém kontroly veřejného osvětlení do města Ungheni dodal Datmolux (MED č.30).

Kde vzít finance

Moldavsko má v rámci českých zahraničních aktivit specifické postavení, je jednou z prioritních zemí české rozvojové spo-

lupráce. To samé platí pro Bosnu a Hercegovinu nebo Gruzii. Michal Neumann dodává, že exportéři se úspěšně prosazují také v rámci projektů, které financuje Rozvojový program OSN (UNDP) nebo Evropská banka pro obnovu a rozvoj.

Přesto právě financování a lobbying velkých evropských států patří mezi klíčové faktory, v nichž české firmy v souboji s jinými zeměmi EU o východní trhy často zaostávají. Michal Neumann upozornil na příklady, kdy Němci vedle klasického státního exportního financování nabídli svým zahraničním partnerům ještě grant, nebo Italové dokázali změnit původní rozhodnutí jiné země o klíčové zakázce

během jednání na nejvyšší politické úrovni. Pro český export je podle šéfa Market Connect klíčové, aby v rámci podpory vývozu dokázaly účinně spolupracovat státní a soukromé finanční instituce.

JAN ŽIŽKA <<

<< Barvy chytrého města – modrá a zelená. Článek na webu Export.cz. >

Tomáš Juřík, Cross Zlín: TECHNICKY JSOU ČEŠI NA ÚROVNI NĚMCŮ. NEMÁME ALE TAKOVÝ VLIV

Společnost Cross Zlín patří mezi tři technicky nejvyspělejší dodavatele inteligentních systémů pro řízení křižovatek na světě. Jejím dalším úspěšným exportním artiklem je systém vážení kamionů za jízdy. Boj s německou a italskou konkurencí je podle šéfa a spolumajitele zlínské firmy Tomáše Juříka v celém oboru smart mobility hodně náročný, i když technicky Češi nijak nezaostávají. „To vůbec neznamená, že se vzdáme,“ zdůraznil podnikatel Tomáš Juřík.

Jak jsou české firmy silné v segmentu smart mobility, informačních technologií pro dopravu? Mám na mysli hardware i software a jejich propojení ve finálním řešení...

Musíme se na to podívat ze dvou hledisek – jaká je naše technická úroveň a jaká je naše obchodní síla, pokud jde o prosazování českých řešení. To jsou dvě zcela rozdílné věci. Z technického hlediska jsou zdejší firmy na nejvyšší evropské úrovni. Daleko horší je to s celkovou ekonomickou silou a prosazováním se na zahraničních trzích. I když nám pomůžou instituce, které se zabývají podporou exportu, značka Made in Germany je pro svět pořád hodně atraktivní. Německé zboží není v mnoha ohledech zdaleka tak dobré, jak by se mohlo zdát. Ale tradice a váha země hraje v konkurenčním boji obrovskou roli v náš neprospěch.

V technické úrovni dokážeme konkurovat i nejlepším německým firmám?

Rozhodně, jsem o tom přesvědčený. Kde ale nejsme na úrovni Němců, je příprava projektů, kontinuita projektů a kvalita státního aparátu. Tady máme hodně co dohánět. Na druhou stranu, když se bavíme o mimoevropských trzích, bez jakýchkoliv pochyb pomohla naše integrace do Evropské unie. Třeba v Africe příliš nerozlišují, o jakou konkrétní zemi EU jde.

FOTO: CROSS ZLÍN

Některé už domluvené zakázky v zemích jako Gruzie nebo Egypt české firmy ztratily kvůli německému nebo italskému lobbyingu na nejvyšší úrovni.

Ano, tradiční sféry vlivu stále fungují. My se z těchto situací musíme poučit a být i v lobbyingu lepší než konkurence, kterou podporují ostatní země. Nemáme jinou možnost.

Jak vnímáte samotný pojem smart mobility? Vystihuje to, čím se zabýváte?

Nemám s tím žádný problém. Můžeme mluvit o smart mobility, intelligent

traffic systems – tedy ITS, nebo prostě o telematicce. Je to akorát přemalovaná fasáda téhož.

Které produkty vaší společnosti mají největší uplatnění na zahraničních trzích?

Nejlépe se exportují dvě technologie – zjednodušeně řečeno technologie křižovatek a technologie vážení kamionů za jízdy. Vyvážíme je do celého světa. Technologie křižovatek zahrnuje jejich řadiče i nadřazený informační systém eDaptiva. Řadič je v podstatě takový velmi speciální spínací automat. Pokud ale kolem něj nevytvoříte rodinu sofistikovaného softwaru, je prakticky k ničemu. A naše technologie vážení kamionů za jízdy drží světový primát v tom, že jsme jako první umožnili jejich vážení s přímým pokutováním v následném správním řízení bez nutnosti vozidlo odstavit a dodatečně staticky převážít.

JAN ŽIŽKA <<

<< Celý rozhovor s Tomášem Juříkem na webu Export.cz

» Nejvíce firem v oboru fintech vyvíjí software a řešení pro platební operace. Najdou uplatnění třeba i při platbách pomocí chytrých hodinek. ILLUSTRACNÍ FOTO: SHUTTERSTOCK

ČESKÝ FINTECH MÍŘÍ DO SVĚTA

» Česko je líhní finančních technologií, které mají vysoký exportní potenciál. Firmám by pomohla jasnější pravidla, testovací prostředí pod patronací státu i budování renomé země jako evropského lídra v oboru.

Čekat v restauraci na zaplacení může být pěkná otrava, která dokáže pokazit i zážitek z dobrého večera. Vyřešit to může malá kovová destička, kterou používá již více než tisícovka restaurací. Stačí naskenovat QR kód a i bez aplikace zaplatit z některé z běžných elektronických peněženek nebo zaměstnaneckého Gastro Passu. S placením bez obsluhy přišel český startup Qerko v roce 2019 a z jednoúčelové finesy je dnes oceňovaná služba pro restaurace i jejich hosty. S Qerkem lze platbu rozdělit a díky spolupráci se službou Twisto i odsunout, problémem není ani rezervace stolu. Loni navíc Qerko získalo novou investici a chce s pohodlným placením od stolu dobýt i Bratislavu, Vídeň nebo Berlín.

Qerko není jediná fintechová firma, která se z malého českého trhu vydala do zahraničí. Již zmíněné Twisto se dobře etablovalo v Polsku, loni na podzim

ohlásil startup Lemonero, který se specializuje na rozjezdy e-shopů za použití umělé inteligence, expanzi do Francie a Nizozemska. A dále tu jsou společnosti, které z Česka řídí svůj globalizovaný software: třeba Spendee dokáže propojit do mobilu účty stovek bank ze 60 zemí světa, služby brněnského Tatumu, který vymýšlí nástroje pro vývojáře rozvíjející technologii blockchainu, využívají velké světové banky nebo herní studia.

Česká fintechová scéna dnes čítá více než stovku firem, z nichž se většina zaměřuje na platby, osobní finance nebo účetnictví, druhou nejpočetnější skupinu tvoří P2P půjčky, pojišťovnictví a projekty v oblasti blockchainu nebo crowdfundingu. Jisté je to, že celý obor má dobře našlápnuto. Odhad společnosti Deloitte, který vznikl před čtyřmi lety, tedy před koronavirovou epidemií, jež zvedla zájem o finanční technologie, spočítal potenciál českého prostředí s fintech službami až

na 15 miliard korun. Ve srovnání s celkovou hodnotou evropského fintechového trhu, kterou loni v létě auditoři z McKinsey odhadli na 430 miliard eur, je to jen zlomek. Ovšem s nepřehlédnutelnými konkurenčními výhodami. „Česko má velké zkušenosti s e-commerce, jsme zemí s jednou z nejvyšších penetrací elektronického obchodu v Evropě, která navíc stále roste. Dokážeme nabídnout špičkové finanční a digitální služby, a to i ve srovnání s mnohými zeměmi západní Evropy. To vše samozřejmě z fintechu dělá obor s vysokým exportním potenciálem,“ říká Miroslav Lukeš, předseda představenstva České fintechové asociace (ČFA).

Vysoký exportní potenciál

Přestože je fintech relativně mladý obor, který se v Česku začal formovat před zhruba deseti lety, dostal se do hledáčku »

české ekonomické diplomacie. Kromě tradičních hráčů, kterými jsou ministerstvo zahraničí a průmyslu, tu do popředí vystupuje ještě třetí resort, ministerstvo financí. Objemově největší část obo-ru, kterou jsou technologie pro platby a půjčky, totiž spadá pod finanční trhy, nad nimiž právě resort financí provádí dohled. Kromě rozvoje trhu a spolu-práce na unijní legislativě s dopadem na digitální ekonomiku, mezi níž patří třeba návrh nařízení o umělé inteligenci, který za českého předsednictví prošel Radou EU, chce také pomáhat nasmě-rovat český fintech do světa. „Byznysový aspekt by měl být důležitý i pro nás, protože z potenciálu datové ekonomiky může Česko profitovat. Chceme proto identifikovat technologie i příležitosti na světových trzích, kde by český fintech mohl kromě renomé v kyberbezpečnos-ti rozvíjet možnosti práce s otevřenými daty za použití inovativních řešení,“ vysvětluje Alex Ivančo, ředitel odboru Finanční trhy III Ministerstva financí ČR (MF ČR) s tím, že právě záštita státu

může fintechové scéně pomoci v získá-vání důvěryhodnosti.

MF ČR proto společně s Českou fintecho-vo asociací a ministerstvem zahraničí

V ČEM PODNIKAJÍ ČESKÉ FINTECHOVÉ FIRMY

(počty společností)

účetnictví a cashflow	17
platby	15
úspory a osobní finance	14
P2P půjčky	13
investiční crowdfunding	9
InsurTech	8
blockchain	6
kryptoměny	6
investice	5
bankovní software	4
měnový trh	4
crowdfunding (půjčky)	3
antifraud a skóring	3

Zdroj: OECD, FinTech Cowboys 2022

zorganizovalo webináře, které se zaměřily na Japonsko, Jižní Koreu a Tchaj-wan. Za účasti vysokých státních úředníků a centrálních bankéřů tu řada českých firem nabídla svá řešení využití umělé inteligence pro svět digitálních financí. Konkrétní exportní teritoria chce obje-vovat pro své členy také ČFA. Loni se české firmy představily na Nordic Fintech Week, na letošní březen se v rámci projektu eko-nomické diplomacie chystá prezentace českého fintechu na ambasádě v Dublinu. „Představovat na mikroúrovni konkrétní případové studie v jednotlivých zemích má určitě smysl. A neměli bychom si dávat malé cíle, vzhledem k vyspělosti a re-nomé českých digitálních technologií by bylo vhodné zaměřit se více na teritoria, jako je západní Evropa, USA nebo Blízký a Střední východ,“ soudí Miroslav Lukeš.

Státem chráněná laboratoř

V podpoře české fintechové scéně chce ministerstvo financí každopádně

ČEŠI POD ALPAMI

Lichtenštejnsko a Švýcarsko jsou prů-kopníky blockchainových technologií. Řada českých fintechových firem tu proto rozjela své podnikání.

Petr Rokůsek má v byznysu už leccos za sebou. V Česku vybudoval skupinu Nano Energies, prvního českého ob-chodníka se stoprocentně čistou elektrí-nou, loni jako investor koupil nábytkář-skou firmu. Již pátým rokem rozvíjí své nápady z lichtenštejnského Schaanu, kam se přestěhoval. V knížectví, jemuž místní přezdívají „Ländle“ (zemička), založil investiční fond Bluelight.LI. Sám Rokůsek se pak porozhlíží, jak technolo-gii blockchainu využít i jinak než k obslu-ze digitálních peněz: třeba při využívání lokálních potravinových zdrojů.

Pro takovou „laboratoř“, jak český byznys-men své nápady přiblížení blockchainu každodennímu životu označuje, má v Lichtenštejnsku výtečné zázemí. V kní-žectví již tři roky platí zákon o nakládání s digitálními aktivy, který umožňuje právní regulaci nejen blockchainu, ale například i tokenizaci, tedy vytváření di-

gitální hodnoty firem. Také v sousedním Švýcarsku je od roku 2021 v platnosti zákon o sdíleném registru (DLT), který definuje nakládání s decentralizovanými daty, jejich sdílení a využití v obchodních aktivitách. Obě alpské země tak jako první v Evropě nabízejí komplexní právní rámec pro firmy, jejichž podnikání je postaveno právě na datech, která nikdo centrálně nespravuje.

Kryptoúdolí má stále potenciál

Důvěryhodné a jasně definované pro-středí láká do Crypto Valley, jak se někdy s nadsázkou Lichtenštejnsko i Švýcar-sko nazývají, řadu technologických společností. Včetně těch českých. Jen namátkou: v Curychu má svou pobočku firma TrustSoft, která se specializuje na cloudové služby, v Bernu působí společnost UpVisual, jež nabízí produkty spojené s virtuální a rozšířenou realitou. Ve Švýcarsku má ale jednu ze svých evropských základěn také Abra, která patří mezi matadory české softwarové scény. Zkušenost s konfederací ale není

jen jednosměrná: například pražská společnost Tropic Square vyvinula svůj bezpečnostní čip pro lepší zabezpečení kryptoměnové peněženky, mimo jiné díky penězům švýcarského investičního fondu Auzera.

Potenciál pro působení českých firem v „kryptoúdolí“ přitom zdaleka není vy-čerpán. Loni na podzim to ukázala i spe-

CO TRÁPÍ ČESKÝ FINTECH

(v % odpovědí)

nejasné regulace	67
získání licence od ČNB	63
byrokracie	58
přístup na trh a rozvoj podnikání	54
přístup k bankovním datům	46
lidské zdroje	46
splnění požadavků na dohled	33
investice, navýšení jmění	33
úvěrování	13

Zdroj: OECD, 2022

pokročit. Dění ve světě mapuje prostřednictvím Bulletinu inovací, cílem je také zahrnout fintech do informačního systému SINPRO, který umožňuje sdílenou a efektivní podporu napříč resorty. „Pomohlo by nám to lépe využít exportní potenciál řady českých firem v oblasti finančních služeb, a také koordinovat služby, které stát může nabídnout,“ vysvětluje Alex Ivančo. Rozvíjet chce MF

ČR i doporučení ze studie o ekosystému českého fintechu, kterou loni za peníze EU vypracovala Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Z ní mimo jiné vyplývá, že Česku chybí platforma, kde by firmy pod patronací státu mohly testovat své produkty v reálném prostředí a v souladu s aktuální legislativou, a to bez rizika zneužití citlivých informací nebo ztráty dat. „Sandbox“ (pískoviště), jak se takové laboratoři přezdívá, přitom třeba naši sousedé v Polsku, Rakousku a na Slovensku již provozují. „Bylo by to účelné nejen z technologického hlediska. Česko by tím zároveň dávalo do světa signál, že je vstřícné k lákání talentů ze zahraničí. Sandbox zaštitěný regulačním úřadem totiž obecně zvyšuje důvěryhodnost prostředí a umožňuje tak rozvíjet výzkum a vývoj nových technologií, který se neobejde bez špičkových expertů,“ upřesňuje Miroslav Lukeš. „Státní pískoviště“ by uvítaly i samotné firmy. Ze zmíněného průzkumu OECD vyplývá, že více než 70 procent dotázaných společností by mělo

zájem do podobné laboratoře vstoupit, pokud by se zaměřila na data.

Česku chybí brand

Sandbox by pomohl i šíření renomé Česka na světové fintechové scéně. A právě v něm vidí Miroslav Lukeš důležitou roli státu. „V zahraničí nestačí říkat, že umíme všechno. Je třeba se zaměřit na klíčové obory, k nimž fintech určitě patří. S Českem si ho dosud nikdo neasociuje, což bychom měli změnit. Částečně se o to pokusila iniciativa Czech Republic: The Country for the Future, ale budování takového brandu je běh na dlouhou trať,“ říká. Také samotné firmy by se ale podle něj měly více snažit umět jasně definovat svůj produkt a odprezentovat ho. „O dobré nápady není v naší branži nouze. Měli bychom je ale umět také lépe prodat,“ dodává předseda představenstva České fintechové asociace.

BLAHOSLAV HRUŠKA <<

>> Lichtenštejnský Vaduz je Mekkou pro firmy rozvíjející technologii blockchainu. Loni se tu na digitálním summitu představila i řada českých firem.

FOTO: SHUTTERSTOCK

Máme co nabídnout

Jak zdůrazňuje Zdeněk Eliáš, ekonomický specialista české ambasády v Bernu, Češi patří mezi průkopníky blockchainových technologií a mohou se opřít o slušné renomé. „V této oblasti máme nejen dlouholeté zkušenosti, ale i velmi chytré a odvážné lidi, kteří mají nejen Lichtenštejnsku a Švýcarsku co nabídnout,“ soudí. Letos na podzim by proto rád na Token Summit chtěl dostat na pódium české řečníky a pomohl domluvit odborný workshop pořádaný některou z českých firem. Jak Zdeněk Eliáš zdůrazňuje, od obou alpských zemí bychom se v otázkách regulace, a hlavně podpory celého sektoru mohli ledacos naučit. „Naším firmám by se potom mohlo doma dýchat stejně dobře, jako těm pod Alpami,“ dodává.

(bh) <<

cializovaná akce „Czech-Liechtenstein Blockchain Day 2022“, kterou na okraj konference Token Summit ve Vaduzu zorganizovalo Velvyslanectví ČR v Bernu ve spolupráci s Crypto Country Association Liechtenstein a agenturou CzechInvest. V rámci národního stánku se tu představilo sedm českých technologických firem. Zdaleka přitom nešlo jen o networking a možnost setkat se s li-

chtenštejnskými politiky a byznysmeny. Některým firmám akce pomohla zorientovat se na trhu, který zůstává tak trochu stranou. „Jsme lídry ve střední Evropě, ale nemáme kapacitu soustředit se na trhy jako Švýcarsko a Lichtenštejnsko, nemáme na místě nikoho, kdo by nám pomohl se na místním trhu orientovat,“ vysvětlila Anna Strelb, vedoucí obchodního rozvoje ve společnosti Confirno.

NOVÁ ICT PLATFORMA OTVÍRÁ OČI FIRMÁM I DIPLOMATŮM

Čeští exportéři informačních a komunikačních technologií často ani netuší, že jim v jejich aktivitách mohou výrazně pomoci ekonomičtí diplomaté. Ti zase potřebují konkrétnější informace, v čem přesně by mohli jednotlivé ICT firmy podpořit. Nová platforma Czech Digital Solutions, kterou iniciovala ICT Unie společně s ministerstvem zahraničí, otvírá oči na obou stranách.

Přířem platformy, která vznikla v minulém roce, je online katalog. České ICT společnosti se v něm mohou v rámci základní nabídky prezentovat zdarma. Získají díky tomu například pozvánky na podnikatelské mise, exportní semináře a přístup k obchodním kontaktům českých ambasad v zahraničí. Pro zařazení do katalogu a vytvoření vlastní prezentace se stačí zaregistrovat přímo na platformě www.czechdigitalsolutions.cz. Této možnosti již využilo kolem stovky tuzemských společností.

Firmy, které se rozhodnou pro pokročilou spolupráci, mohou počítat s dalšími službami včetně plánování schůzek s ekonomickými diplomaty, pomoci s nastavením strategií pro konkrétní teritoria, přístupem do interaktivní mapy světových regionů i rozšířené prezentace a propagace. Své konkrétní požadavky adresují koordinátorovi Czech Digital Solutions, kterým je projektový manažer ICT Unie Josef Dašek. Základem pokročilé spolupráce je individuální přístup – koordinátor zprostředkovává přímý kontakt s ministerstvem zahraničních věcí (MZV), které nabízí různé způsoby, jak české společnosti při jejich expanzi na zahraničních trzích podpořit.

Tykadla ekonomické diplomacie

Denisa Provazníková, která má v odboru ekonomické diplomacie MZV na starosti služby pro ICT exportéry, uvedla, že české firmy střední velikosti mívají například zájem o navázání kontaktů s oficiálními zahraničními institucemi či většími zahraničními společnostmi – včetně nadnárodních korporací. A právě tady,

ILUSTRACNÍ FOTO: SHUTTERSTOCK

primárně v sektoru B2G, který je oproti agentuře CzechTrade doménou ministerstva zahraničí, mohou sehrát klíčovou roli ekonomičtí diplomaté. Ti vytipují potenciální partnery a případně jim zašlou doporučující dopis. Oslovení konkrétních diplomatů předchází konzultace se zájemci z řad tuzemských firem, o jaké zahraniční trhy by měli zájem a kde by se jejich řešení mohla uplatnit.

Josef Dašek v této souvislosti zdůrazňuje, že podobné zprostředkování kontaktů může být zajímavé jak pro firmy, které se na zahraniční trhy teprve chystají, tak pro ty, které už tam ve větší nebo menší míře působí. „Manažeři firem mohou s ekonomickými odborníky ministerstva

zahraničí probrat, kam by se mohli v zahraničí vydat, co by tam chtěli nabídnout a jaká forma podpory by pro ně byla nejvhodnější,“ dodal.

Firmy také mohou získat podrobné informace o jednotlivých trzích, tamní regulaci i nových příležitostech. Czech Digital Solutions je podle Josefa Daška první ICT platformou, která propojuje všechny relevantní subjekty – vedle ministerstva zahraničí také ministerstvo průmyslu a obchodu, agenturu CzechTrade a Hospodářskou komoru. „Je tak možné využít všech zdrojů a kontaktů, kterými Česká republika disponuje u nás i v zahraničí,“ zdůrazňuje Josef Dašek.

Přínos pro práci diplomatů

Jedním z hlavních cílů platformy Czech Digital Solutions je výrazně zefektivnit práci ekonomických diplomatů. Ti získávají dokonalejší přehled o tom, čím vším se jednotliví zájemci o zahraniční trhy v oboru informačních technologií zabývají. Katalog totiž člení ICT firmy do různých kategorií podle toho, jaké produkty, služby a řešení nabízejí. V současnosti obsahuje 21 kategorií typu Czech Fin-Tech Solutions, Czech IoT Solutions,

Helena Schulzová, která působí na Velvyslanectví ČR v Berlíně. „Jako ekonomičtí diplomaté nejsme schopni pokrýt všechno, co se děje v českém ICT. Díky katalogu dokážeme daleko lépe propojit českou nabídku s německou poptávkou.“ Partnery či klienty českých firem v zahraničí přitom nemusí být pouze tamní společnosti, mohou to být také municipality, univerzity nebo třeba nemocnice. Helena Schulzová se mimo jiné chystá navštěvovat některá města ve východním Němec-

Stát na dvou nohách

Byznysové modely ICT firem se v mnoha ohledech liší od řady jiných odvětví, a to se musí nutně projevit i v podpoře exportu. Zájem o klasické služby pro exportéry mají často firmy, které už se prosadily na domácím trhu a následně se chystají „dobývat svět“. ICT startupy oproti tomu už od svého vzniku často přemýšlejí rovnou o zahraničním trhu, snaží pro svůj rozvoj využít mezinárodních inkubátorů a získat venture kapitál z různých zemí.

Martin Drexler ze společnosti Direct IT, která má na starosti technologické zajištění i business development platformy Czech Digital Solutions, ale upozorňuje, že ekonomická diplomacie přidává k inkubátorům a klastrům další důležitý rozměr. „Firmy se díky ní mohou při expanzi v zahraničí opřít také o druhou nohu,“ míní Martin Drexler. Obě nohy jsou podle něj důležité – podpora českých ICT společností podle něj bude dostatečně efektivní v případě, že se podaří zkombinovat výhody prostředí inkubátorů a venture kapitálu na jedné straně a prostředí služeb pro exportéry na druhé straně.

Šance pro firmy se přitom otevírají v rozvíjených i rozvojových zemích. Společnosti, které už využily možnosti, které jim dává katalog Czech Digital Solutions, se zatím zajímaly o příležitosti ve vyspělých zemích typu Německa, Španělska nebo Skandinávie. Širší spolupráce s ministerstvem zahraničí ale podle Josefa Daška může manažerům firem otevřít oči i v tom, že zajímavé šance pro uplatnění českých řešení se rýsují třeba i v Africe nebo jihovýchodní Asii. A aktivity ICT Unie zaměřené původně na export se nakonec mohou ukázat jako přínosné i „na domácí půdě“. Josef Dašek poznamenává, že Hospodářská komora už se zajímá o možnosti, jak díky katalogu propojit poptávku s nabídkou také na samotném českém trhu.

>> **Se softwarovým balíkem eDaptiva pro monitoring a řízení dopravy ve městě uspěla na zahraničních trzích společnost Cross Zlín.**
FOTO: CROSS ZLÍN

Czech Digital Network Security and Cyber Security Solutions nebo Czech e-Health Solutions.

Když diplomat připravuje takzvaný projekt ekonomické diplomacie PROPED, což často bývá oborová podnikatelská mise do zahraničí přesně zacílená na určité téma, podobné přehledné informace se mu velmi hodí. Může oslovit s nabídkou společnosti uvedené v dané kategorii – navíc s jistotou, že firmy zařazené do katalogu Czech Digital Solutions opravdu mají o aktivity na zahraničních trzích zájem.

„Katalog ICT řešení je pro nás ohromně užitečný nástroj,“ potvrzuje

ku, u kterých i vzhledem ke geografické blízkosti doufá v zájem o spolupráci s Českem, a seznámit je právě i s nabídkou tuzemských ICT řešení.

Podobně to vidí ekonomický diplomat Petr Manoušek z Velvyslanectví ČR v Singapuru: „V Singapuru, ale i dalších světových regionech vzniká lokálně řada příležitostí ve veřejném i obchodním sektoru, kde mohou česká řešení nalezet uplatnění a být lepšími alternativami. Často se však o nich neví, nebo si sami nejsme jisti, koho bychom měli oslovit, představit a o čem mluvit.“ Platforma Czech Digital Solutions podle Manouška diplomatům orientaci v českém ICT průmyslu výrazně usnadní.

JAN ŽIŽKA <<

<<
Více o projektu
Czech Digital
Solutions

ZÁPADNÍ VÍTR

» Aricoma Group již pátým rokem roste a na nákupy se vydá i letos. Rozvíjet svůj byznys chce největší česká IT skupina především v západní Evropě. „Nejvíce příležitostí vidíme v Německu, Rakousku a Švýcarsku. Východní Evropa je pro nás příliš komplikovaný a roztříštěný trh,“ říká šéf Aricomu Milan Sameš.

V dobách, kdy počítače bývaly ještě velké bílé bedny, které tvarem připomínaly spíše nevzhledný nábytek, jehož designová hodnota byla nulová, se na tehdejším československém trhu prosadil Autocont. Dodával na svou dobu výkonné stroje, na něž jako logo lepil stylizované malé červené písmeno a na černém podkladu. Za více než tři desetiletí na trhu prošla firma dynamickým vývojem.

Dnes už počítače nevyrobí, ale nabízí komplexní IT služby největším organizacím v regionu. Autocont se stal součástí holdingu Aricoma Group, který spadá pod investiční skupinu KKCG podnikatele Karla Komárka, jehož hlavní doménou je loterijní byznys, těžba a nemovitosti. Společně s desítkou „sourozenci“ širší rodiny užívá také „áčko“ – byť graficky zcela jiné. Ostré a dynamické velké A v logu Aricomu jako by symbolizovalo dravost i cíle, které skupina od svého vzniku v roce 2019 reprezentuje. „Rád bych vám k tomu řekl nějaký marketingově lákavý příběh, ale je to spíše pragmatické. Aricoma je pětitisícovka v Andách. Ten název jsme zvolili, protože je to mezinárodně srozumitelné, a navíc byla volná i příslušná doména na webu,“ vysvětluje Milan Sameš, předseda představenstva a generální ředitel Aricomu Group.

Růst zajistily akvizice

Největší česká IT skupina figuruje na trhu pod tímto názvem pátým rokem. A stylizované písmeno A v jejím logu určitě není v rozporu s cestou, kterou Aricoma Group urazila. Holding organicky roste a zároveň expanduje díky akvizicím malých a středně velkých

IT firem. A to nejen v Česku, ale i v cizině. Pod svá křídla Aricoma takto integrovala společnosti původem ze Švédska, Polska či Bulharska a z osmi firemních center pokrývá více než patnáct zemí. Nabízí celé portfolio služeb: počínaje návrhem ICT architektury přes infrastrukturu

a cloudové služby, implementaci podnikových aplikací až po vývoj vlastních rozsáhlých softwarových řešení a outsourcing. Integrací nových přírůstků samozřejmě Aricoma vyrostla i finančně.

Díky akvizicím se skupina dostala na konsolidovaný obrát přes 10 miliard korun, který vytváří čtyři tisícovky zaměstnanců. Na nákupy po Evropě se chce Aricoma vydat i letos: má na to peníze i vyhlédnuté firmy. „Akvizice jsou vždy do jisté míry oportunistická záležitost, byť v rámci dané strategie. Není jednoduché najít ty správné firmy, které jsou na prodej, nebo o tom uvažují. U každé společnosti nás ale zajímá něco jiného: někdy je důvodem koupě zajímavá nabídka, jindy perspektivní klienti, které tím získáme. Vždy ale platí, že akvizice přináší do celé skupiny zajímavé lidi,“ líčí Milan Sameš.

» „Správně definovat IT zakázku je náročné, to není jako když poptáváte tužky do úřadu,“ říká Milan Sameš, šéf Aricomu Group.

FOTO: ARICOMA GROUP

Díky těmto firemním „úlovkům“ se Aricoma dostala nejen na další trhy v západní Evropě, ale i k zákazníkům zvučných jmen, mezi něž patří třeba Deutsche Telekom, Hyundai, Bosch, Erste Bank, Miele nebo Tele2. Trhem číslo jedna zůstává pro Aricomu západní Evropa. „Díky akvizicím jsme získali významné zázemí třeba také v Bulharsku a v Severní Makedonii, které samozřejmě nadále využíváme. Východní Evropa je ale pro sféru IT příliš komplikovaný a roztříštěný trh, my se chceme orientovat především na Západ a specificky pak na Německo, Rakousko a Švýcarsko, kde vidíme nejvíce příležitostí,“ vysvětluje šéf

» Aricoma, největší česká IT skupina, se inspirovala stejnojmennou pětitisícovkou v Andách. FOTO: ARCHIV

ILUSTRACE: SHUTTERSTOCK

Aricomy. Přestože se chce skupina nyní soustředit na Evropu, působí i na dalších trzích. Například Cleverlance, český dodavatel IT konzultačních služeb a komplexních softwarových řešení, jehož Aricoma koupila v roce 2019, má své dvě pobočky ve Spojených státech – v kalifornském Palo Altu a Bostonu.

Bruselská pobočka není jen na oko

Rychlý růst Aricomy znamená nejen nové exportní příležitosti, ale i velké nároky na začlenění jednotlivých firem pod mateřskou společnost. Podle Milana Sameše se konsolidace daří a nové přírůstky tak lze „nacvakávat“ do základní struktury holdingu, který zajišťuje společné služby, například HR. Což neznamená, že by jednotlivé značky velké rodiny Aricoma nerozvíjela. Například Autocont v roce 2021 získal dlouholetý kontrakt od Evropské komise v řádu jednotek miliard korun na konzultace a technologie pro datová centra hned několika institucí EU. Zakázka na sebe dokázala nabalit další klienty a také posloužila jako vstupenka na komerční trhy. Bez vlastní pobočky na prestižní adrese v Bruselu by se to ale nepodařilo.

„Neříkám, že je zcela vyloučené pracovat pro EU na dálku. Takto velký kontrakt ale musíte dělat z místa. Bruselská pobočka ale není jednoúčelová, osvědčila se

a budeme ji rozšiřovat,“ upřesňuje Milan Sameš. Manažer, který v informačních technologiích pracuje již tři desetiletí, dodává i další teritoriální specifika, která v jinak globalizovaném světě IT hrají svou roli. „V německojazyčném světě s angličtinou moc nepochodíte, v tomhle směru je Česko mnohem otevřenější,“ říká šéf Aricomy.

Největší česká IT skupina má silné finanční zázemí a v expanzi na Západ pomoc od státních institucí ani neočekává. Roli státu vidí spíše jako pragmatické partnerství spojené s vytvářením dobrého jména. „Konkrétní podpora ambasad je samozřejmě vítána. Ale že bychom žádali o nějakou pobídku? To by mi přišlo nepatřičné. Obecně by ale stát měl být rád, že tu má velké firmy, které mají ambice uspět v západní Evropě. Platí to i naopak. Národní aspekt nezdůrazňujeme za každou cenu. Ale samozřejmě nás těší, když si řada klientů Aricomu asociuje s Českem,“ objasňuje Milan Sameš.

Průvodce cloudovou džunglí

Se státem, respektive s celou veřejnou sférou, nicméně největší česká IT skupina ve svých plánech počítá. Velké příležitosti Aricoma vidí v digitalizaci veřejné správy v zemích EU, jejímž cílem je zajistit levnější a efektivnější byrokracii pro občany i státní rozpočet. V případě sektoru B2B pak podle Milana Sameše

poroste například význam outsourcingu, kyberbezpečnosti a využití cloudových technologií, často v rámci jedné služby. „Dlouho panovala představa, že cloud je jen vzdálené úložiště, fyzický disk, který zkrátka nemáte u sebe ve firmě. Běží ale přes něj datová komunikace a pro mnoho klientů se z toho stala opravdová džungle. Naším úkolem je zákazník touto cloudovou divočinou provést,“ nastiňuje šéf Aricomy.

Jedna věc ho přesto trápí. A to je očerňování celé IT branže zejména v české státní správě, a také v médiích. „Je mi z toho trochu smutno, házet celý klíčový národní sektor do jednoho pytle je minimálně nespravedlivé a nebojím se říci z hlediska budoucnosti Česka hloupé. Úspěch projektů je nejen v IT vždy společným dílem zadavatele a těch, kteří dodávají. Digitální myšlení a schopnost spolupracovat s dodavateli musí mít především zákazník, ať už se jedná o státní správu nebo soukromý subjekt. Správně definovat IT zakázku je náročné, to není jako když poptáváte tužky do úřadu. Je třeba pečlivě promyšlet architekturu řešení, dlouhodobou strategii, co si má držet zákazník a co naopak zadat těm nejlepším na trhu. A bohužel mám pocit, že si to řada institucí pořádně neuvědomuje,“ dodává Milan Sameš, předseda představenstva a generální ředitel Aricoma Group.

BLAHOŠLAV HRUŠKA <<

ŠVÉDSKO SÁZÍ NA INOVACE, UDRŽITELNOST I KREATIVITU

Jedinečné zaměření na inovace, udržitelnost, otevřenost a rovné příležitosti vytvořilo ze Švédska zemi s vysoce dynamickou ekonomikou. Díky tomu se pravidelně ocitá na předních příčkách v hodnocení podnikatelského prostředí, globální konkurenceschopnosti a produktivity. Švédský trh je vysoce konkurenční, přesto českým firmám nabízí řadu příležitostí ke spolupráci. Nutnou podmínkou je ale vysoká kvalita nabízených výrobků a služeb.

Švédsko je dnes mixem tradiční průmyslové země a moderní inovativní ekonomiky. Silná průmyslová základna je páteří ekonomiky, hybnou silou se ale stále více stávají technologické a inovativní firmy. Průmyslové společnosti jako ABB, Assa Abloy, Ericsson, Husquarna, Sandvik, Scania či Volvo jsou globálními lídry ve svých oborech. Zároveň má Švédsko jednu z nejrychleji rostoucích technologických startupových scén na světě. Ve Stockholmu je dnes nejvíce jednorozčců na obyvatele hned po Silicon Valley. Firmy jako Skype, King, Mojang, Klarna či Spotify jsou

světoznámé společnosti s více než miliardovou dolarovou hodnotou. Po celém Švédsku dnes funguje efektivní podpůrný startupový ekosystém umožňující přístup do co-workingových prostor, startupových center a ke specializovaným akcím, inovačním grantům či nadprůměrné nabídce zdrojů rizikového kapitálu.

Základními prvky švédské firemní kultury jsou otevřenost a schopnost vzájemně spolupracovat. Díky nim se daří podněcovat kreativitu a inovace, na jejichž základech vznikly přední švédské společnosti. Švédsko je hodnoceno jako jedna z nejkreativnějších zemí

na světě. V inovacích se Švédsko pyšní dokonce prvním místem podle srovnávacího hodnocení zemí Evropské unie a třetím místem na světě podle aktuálního hodnocení Globálního inovačního indexu. Poměr výdajů na výzkum a vývoj ve Švédsku trvale převyšuje 3 % HDP.

Český pohon jedné z největších bioelektrárn

Ambicí Švédska je stát se do roku 2045 první uhlíkově neutrální zemí na světě. V energetice je cílem dosažení 100% produkce elektrické energie z nízkoemisních zdrojů do roku 2040.

» Platforma ChargUp od Unicornu řídí nabíjení elektromobilů v Göteborgu. FOTO: UNICORN

Švédskou sázku na snižování emisí pochopily i české firmy. Společnost Doosan Škoda Power v létě 2022 realizovala generální inspekci a opravu své turbíny v elektrárně Stockholm Exergi (Värtan), která patří mezi největší městské zdroje na biomasu na světě. Tato nejmodernější bioelektrárna představuje unikátní technologii, jako palivo se používá výlučně čistá pevná biomasa – zbytkové produkty z lesnického a pilařského průmyslu jako dřevní štěpka, větve a natě. Kromě toho se stále více využívá štěpka z recyklovaného dřevěného materiálu. Dobře vytríděný stavební a demoliční

v oblasti obnovitelných zdrojů energie, včetně hydroenergetiky a větrných elektráren, i vodíkových technologií.

Elektrifikace chytrých měst

Švédské dopravní odvětví prochází rychlou transformací a cílem je dosažení mobility nezávislé na fosilních palivech. Stále více zdrojů je směřováno do vývoje a implementace elektrických technologií, autonomních vozidel, baterií, nabíjecí infrastruktury a palivových článků. Velké příležitosti přináší budování infrastruktury

vývoje a testování řešení pro udržitelnou dopravu nové generace. „Nyní se zaměříme na další spolupráci a rozvoj řešení se společností Göteborg Energi. Zejména se zabýváme pokročilou integrací dobíjecí infrastruktury do distribuční soustavy a do energetického trhu, což našemu klientovi umožní získat dodatečné finanční výnosy při maximálním využití dostupné kapacity připojení. Věříme, že díky těmto pokročilým funkcím bude ChargeUp jasnou volbou i pro další města v Evropě,“ říká Jan Konrád, Chief Commercial Officer ve společnosti Unicorn Systems. Švédská chytrá města

» **Stockholm Exergi (Värtan), jedna z největších elektráren na biomasu na světě. FOTO: MARTIN BAŠTA**

» **Inspekce turbíny Doosan Škoda Power na elektrárně Stockholm Exergi (Värtan). FOTO: MARTIN BAŠTA**

odpad tak nahrazuje dřevo, které pochází přímo z lesa.

Značná část elektrárny je zahlobena do skály a bioelektrárna za plného provozu denně spálí 16 tisíc tun obnovitelného dřevního paliva, které se tam dopravuje kilometrovým podzemním dopravníkem z nedalekého přístavu. Bioelektrárna vyrábí ekologickou elektřinu a teplo pro Stockholm a přilehlé oblasti. Využívá parní turbínu o výkonu 154 MW a další energetické příslušenství, které bylo instalované a uvedené do provozu právě společností Doosan Škoda Power. „Ve Švédsku máme instalováno celkem šest jednotek a vzhledem ke spokojenosti severských zákazníků očekáváme v brzké době další projekty,“ říká Jan Houdek, projektový manažer z firmy Doosan Škoda Power, která je tradičním dodavatelem parních turbín do skandinávských zemí. Příležitosti se ale rýsují i pro ostatní české dodavatele

ry pro elektromobilitu. Švédsko má jeden z nejvyšších podílů dobíjecích vozů mezi zeměmi Evropské unie. V roce 2023 bude zhruba 65% nově prodaných automobilů dobíjecích. Přechod na elektrifikovaný vozový park probíhá mnohem rychleji, než se očekávalo. Proto je třeba razantně zvyšovat tempo budování dobíjecí infrastruktury, která koncem roku 2022 čítala 18 tisíc nabíječek.

Tento trend zachytily i české firmy. Platforma českého Unicornu dnes řídí nabíjení elektromobilů v půlmiliónovém Göteborgu. Softwarové řešení ChargeUp od Unicornu dodané energetické společnosti Göteborg Energi umožnilo připojení kolem 1 500 veřejných i soukromých nabíjecích stanic a zajistilo komplexní správu dobíjecí infrastruktury v Göteborgu. Úspěch Unicornu je velmi cenný, protože Göteborg je považován za centrum elektrifikace ve Švédsku, kde se spojují aktivity průmyslu, výzkumu,

jsou nadějnou příležitostí ke vzájemné spolupráci také pro další české firmy, které se mohou ucházet o dodávky inteligentních dopravních systémů.

Strojírenské komponenty i velké stavební zakázky

Strojírenský průmysl, který se na celkovém švédském exportu podílí zhruba jednou třetinou, je stále páteří švédské ekonomiky. České firmy se mohou uplatnit při dodávkách jak standardních strojírenských komponentů, tak širokého spektra špičkových strojírenských technologií z oblastí přesného strojírání a pokročilé výroby. Podmínkou je splnění nejvyšších standardů kvality a náročných ekologických kritérií. Například rodinná firma MS ProTech dodává strojní komponenty pro švédské firmy z odvětví petrochemického, potravinářského průmyslu a dopravní infrastruktury. »

„Švédský trh je pro nás velmi zajímavý, mimo jiné z důvodu vysoké koncentrace velkých nadnárodních společností s unikátními produkty,“ potvrzuje Jan Tománek, generální ředitel strojírenské firmy HTP, která již mnoho let dodává do Švédska své produkty pro významné zákazníky vyrábějící stavební stroje, manipulační techniku a vybavení pro automatické skladovací a logistické systémy.

Šance pro české firmy nabízí také švédské stavebnictví a dopravní infrastruktura. Národní dopravní plán zahrnuje do roku 2029 investice ve výši 70 miliard eur a domácí stavební firmy nejsou schopny obrovskou poptávku pokrýt vlastními silami. Česká firma Subterra z koncernu Metrostav prostřednictvím své švédské dceřiné společnosti realizovala objemné zakázky staveb dálničních tunelů a podílí se na prestižní zakázce rozšíření stockholmského metra. Hodnota těchto zakázek se pohybuje v řádech miliard korun. Pro českou stavební společnost Wieden je

kého piva. Velké oblíbené mezi švédskými spotřebiteli se těší zejména tradiční klasická piva. České značky jsou také široce zastoupené v nabídce vládou vlastněné společnosti Systembolaget, která monopolním, výhradním způsobem provozuje maloobchodní prodej alkoholu. Přes Systembolaget se také realizuje největší část prodeje, menší podíl pak směřuje přímo do hotelů a restaurací. Případný nový český zájemce o švédský trh by se v každém případě měl spojit se zavedeným dovozcem českého či jiného piva, kterých je na trhu asi dvacet.

PROPED, marketing a další akce

Velvyslanectví ve Stockholmu pomáhá českým podnikatelům se vstupem na švédský trh prostřednictvím osvědčených nástrojů, jako jsou projekty ekonomické diplomacie PROPED, cílené marketingové aktivity či specializované prezentační akce. Snahou je

Na jaře 2022 také v rámci PROPED české inovativní firmy představily svá chytrá řešení v oblastech zelených technologií, e-mobility a vodíkových technologií ve Stockholmu během „Czech Innovation Day“. A v roce 2021 se díky marketingové aktivitě představila ve Stockholmu skupina vybraných českých pivovarů, jejichž produkce velmi zaujala švédské zákazníky a spotřebitele.

Také v průběhu roku 2023 budou mít čeští podnikatelé možnost zúčastnit se řady dalších proexportních akcí, které velvyslanectví připravuje. Na jejich přípravě spolupracuje s agenturami Czech Tourism, CzechTrade a českými i švédskými oborovými asociacemi. Začátkem února proběhne prezentace zaměřená na digitální trendy a služby, jejímž cílem je propojit české firmy působící v oboru informačních a komunikačních technologií s potenciálními švédskými klienty. Další akcí, kterou velvyslanectví chystá na únor, je prezentace zaměřená na finanční a kapitálové trhy. Čeští exportéři, kteří cílí na švédský trh, se samozřejmě

» Stavební práce firmy Subterra ve Stockholmu.
FOTO: SUBTERRA

» Mise českých herních vývojářů v rámci projektu PROPED do Švédska v říjnu 2022. FOTO: MARTIN BAŠTA

švédský trh prioritním, což dokládá více než 20 dokončených projektů kompletních řešení fasád výškových budov, hotelů, obytných a komerčních budov, a to jak pro veřejné, tak pro soukromé investory.

Oblíbené české pivo

Švédsko dlouhodobě patří mezi pět nejvýznamnějších trhů pro vývoz čes-

vyhledávat nové exportní příležitosti a propojovat české a švédské podnikatele v dynamicky rostoucích sektorech průmyslu. Jedním z nedávných příkladů byla mise zástupců českého herního průmyslu. Švédsko patří v této oblasti k absolutní světové špičce. Účastníci mise navázali kontakty s předními švédskými herními studii a mohli sdílet zkušenosti s provozováním herních inkubátorů a vzdělávacích iniciativ.

nemusí omezovat jen na účast na připravovaných akcích a projektech. Velvyslanectví maximálně asistuje českým firmám v jejich úsilí při vstupu na švédský trh širokou škálou služeb. Podnikatelé se mohou na ambasádu kdykoliv obrátit. O švédský trh rozhodně stojí za to se poprat.

MARTIN BAŠTA,
ekonomický diplomat,
Velvyslanectví ČR ve Stockholmu <<

>> Okřídlený šíp Škody k Helsinkám patří.

FOTO: SHUTTERSTOCK

KDO SE NEBOJÍ VÝZEV, VSADÍ NA FINSKO

> Finsko je specifickým, nasyceným a na evropské poměry konzervativním a uzavřeným trhem se silnou preferencí domácí produkce. Finští spotřebitelé kladou mimořádný důraz na ekologické aspekty výrobků a služeb i výroby samotné. Před cenou upřednostňují kvalitu. Panují zde vysoká míra transparentnosti, přívětivé podnikatelské prostředí, poctivost a spolehlivost.

Finská digitální ekonomika patří mezi špičku v Evropě i ve světě, v počtu inovací se země pyšní dokonce první evropskou příčkou. Finsko má velké ambice v celé řadě oblastí, kde se otevírají příležitosti i pro česká inovativní řešení. Sečteno a podtrženo: Finsko je náročným trhem, který není vhodný pro „exportéry-začátečníky“. Pokud se však nebojíte výzev a máte co nabídnout, rozhodně dejte finskému trhu šanci.

Tramvaje a vlaky Škoda

V Helsinkách lze kromě starých tramvají Škoda potkat i 70 novějších souprav X34, jakož i desítky nejmodernějších tramvají ve speciální „arktické“ úpravě. Na nových tratích v Tampere jezdí od roku 2021 výhradně tramvaje značky Škoda ze závodu Škoda Group Region North v Otanmäki. Helsinky, Espoo i Tampere chystají masivní rozvoj tramvajové dopravy a s ohledem na vynikající reputaci Škoda Group bude pro české tramvaje šancí opravdu

mnoho. A nejen pro ně, ale i pro firmy z oblasti infrastruktury, dopravních staveb, bezpečnostních systémů, digitalizace či autonomizace.

Finská vláda v rámci zelené transformace podporuje modernizaci železniční sítě i výstavbu nových vysokorychlostních tratí a aktuálně se pracuje na celé řadě prioritních železničních projektů. I této příležitosti se chopila Škoda Group, která koncem roku 2022 vyhrála soutěž finského státního železničního přepravce VR na dodávku lůžkových vozů a vozů na přepravu aut za 50 milionů eur s opcí na dodávku dalších 60 vozů.

Psi, kočky a tunely, aneb Vafo a Metrostav

Výrazné úspěchy již několik let ve Finsku zaznamenává česká firma Vafo, přední evropský výrobce prémiových krmiv pro domácí mazlíčky. Po akvizici firmy Prima Pet Premium, pod kterou spadají značky HauHau, Prima Dog, Prima Cat a Planet Pet, investice dále pokračují. Aktuálně se za více než 20 milionů eur dokončuje výstavba největší finské továrny na suchá krmiva, kde se od března roku 2023 bude >

vyrábět 20 tisíc tun krmiv ročně. Výroba bude klást mimořádný důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí a udržitelnost. Obliba domácích mazlíčků je ve Finsku ještě vyšší než v Česku a trh o ročním objemu 650 milionů eur stále roste.

Známa je ve Finsku i česká stavební společnost Metrostav, která se významně podílela na dostavbě helsinského metra mezi lety 2010 a 2018. V letech 2021-2022 se Metrostav zapojil do výstavby podzemních konstrukcí jaderné elektrárny Hanhikivi, projekt byl však v roce 2022 zastaven.

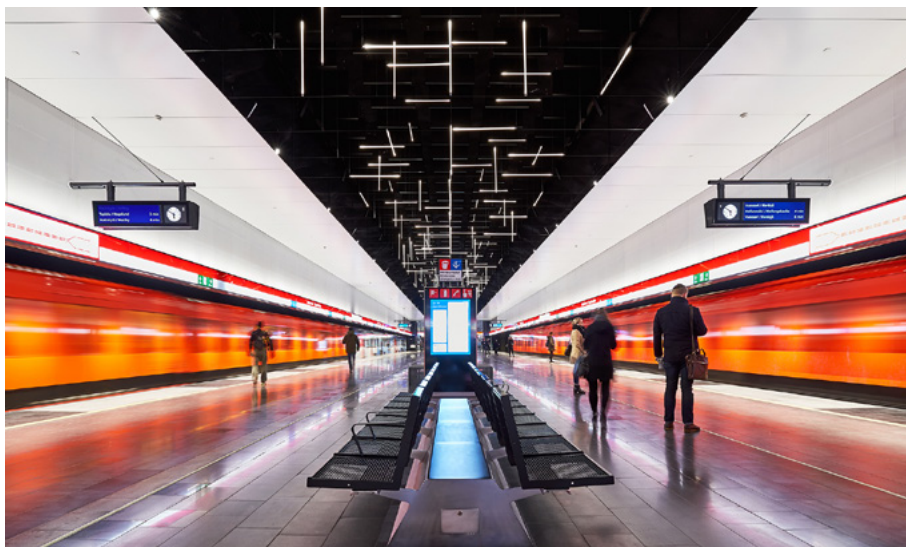
Energetika – vítr, vodík, jádro

Finsko se stále drží svých ambiciózních cílů dosáhnout v roce 2035 uhlíkové neutrality a v roce 2050 zcela bezuhlíkové ekonomiky. Země nyní sází na masovou výstavbu větrných elektráren, nově i off-shorových. Jen v okolí souostroví Ålandy se má do konce desetiletí vystavět až 500 větrných elektráren s produkcí okolo 30 TWh. Na tyto plány je rovněž úzce navázán rozvoj vodíkového klastru, včetně výstavby interkonektorů do Švédska a Německa. Boom větrných elektráren přináší příležitosti i pro české firmy, důkazem mohou být úspěchy společnosti Winda Power ve vlastnictví české společnosti GHR, která ve Finsku řídí několik projektů větrných farem o celkovém výkonu stovek megawattů a připravuje řadu dalších.

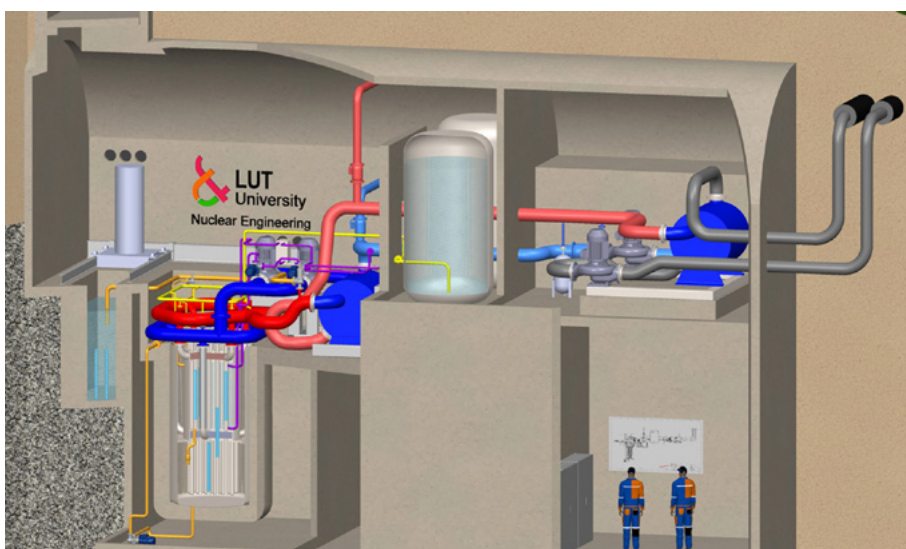
Finsko je, podobně jako Česko, velmi nakloněno využívání jaderné energie a má dvě jaderné elektrárny – starší Loviisu a Olkiluoto se zcela novým třetím blokem. V poslední době se země intenzivně zabývá vývojem malých modulárních reaktorů, které plánuje využívat zejména pro obecní vytápění. I zde je prostor pro spolupráci s českými institucemi a firmami, například v rámci speciální platformy EcoSMR.

ICT – příležitost pro nejlepší

Finsko se dlouhodobě orientuje na komplexní digitalizaci napříč všemi sektory. Největší poptávka je aktuálně po řešeních v oblasti healthtech, fintech, edtech, ale i managementu firemních procesů či systémů pro státní a veřejnou správu. Jde o sektor mimořádně náročný pro zahraniční konkurenci, obzvláště pokud zatím

» Metrostav se podílel na výstavbě helsinského metra. FOTO: SHUTTERSTOCK

» Finsko se intenzivně zabývá vývojem malých jaderných reaktorů. FOTO: LUT UNIVERSITY

nemá lokální reference. I přesto se české firmě Solitea (nyní Seyfor) podařilo v roce 2016 vyhrát soutěž na dodávku informačního systému pro finskou celní správu.

Jako stěžejní obory celého odvětví informačních a komunikačních technologií lze v tomto desetiletí ve Finsku identifikovat bezdrátové sítě, kybernetickou bezpečnost, umělou inteligenci a vývoj softwaru, který má potenciál stát se největším finským vývozním artiklem. Nabízí se rozvoj spolupráce v oblasti softwarových ekosystémů pro finanční řízení, bankovní sektor, veřejný sektor či internet věcí. Příležitosti se rýsují i na poli blockchainových technologií, herního průmyslu či cloudových systémů.

Healthtech a smart nemocnice

Finský ekosystém pro výzkum a vývoj v oblasti zdraví patří mezi globální špičku a řadu let spadá pod vládní priority. V oblasti správy genetických informací je Finsko světovou jedničkou a v roce 2023 by mělo dokončit největší výzkumný projekt svého druhu FinnGen, který přitáhl celosvětový zájem. Jako nejperspektivnější odvětví pro spolupráci se nabízejí diagnostika a využívání znalostí o genomu, robotika, využití umělé inteligence, vývoj zdravotnických informačních systémů nové generace či telemedicína.

Aktuálně po celém Finsku dochází k boomu výstavby nových „smart“ nemocnic, které dostávají ambiciózní přívlastky typu

„nejchytřejší“ či „nejhumánnější“ na světě. Sázejí na implementaci komplexních chytrých řešení i důkladné a efektivní řízení veškerých vnitřních procesů. Hlavními trendy jsou úzká spolupráce projektantů s personálem, energetická udržitelnost, procesní synergie, snižování počtu lůžek, digitalizace a robotizace. Nejvíce příležitostí pro zahraniční firmy lze nalézt v oblasti dodávek chytrých řešení, pokročilých technologií a vybavení nemocnic.

Obrana a bezpečnost

Finsko se dlouhodobě soustředí na budování silné obrany a do NATO vstoupí jako regionální „security provider“. Kromě USA prohlubuje země spolupráci s členskými státy EU a NATO. V rámci projektu zorganizovaného zastupitelským úřadem v Helsinkách v říjnu 2021 bylo podepsáno memorandum mezi asociací obranného průmyslu, které dohromady sdružují zhruba 260 českých a finských firem. Příležitosti pro české firmy jsou v oblasti vojenské dopravní techniky, obrněných vozidel, situačního povědomí, radiolokační techniky, protiletadlové obrany či optických systémů. Velmi dobrou pověst u finských bezpečnostních složek mají i české ruční zbraně.

Do budoucna se finská armáda chce soustředit na rozvoj kybernetických schopností, bezpilotní letouny, včetně obrany proti nim, robotické a autonomní systémy či na využití potenciálu umělé inteligence. V rámci tvorby nového konceptu pro

ochranu vzdušného prostoru probíhají jednání finské pohraniční stráže s českým výrobcem bezpilotních letounů Primoco UAV. Finské instituce a firmy mají zájem spojovat síly s menšími evropskými státy v rámci konsorcií pro získání spolufinancování z Evropského obranného fondu.

Jak pomáhá ambasáda

Poskytujeme individuální služby a zpracováváme desítky dotazů, které v poslední době směřují například do oblasti obrany a bezpečnosti, zdravotnických technologií, stavebnictví či dopravní infrastruktury. Snažíme se také českým firmám přinášet mimořádné a exkluzivní příležitosti v oblasti městské dopravy, vodíkového klastru, nemocničního vybavení či retailu. Naše projekty pro podporu ekonomické diplomacie se věnují jak tradičním odvětvím, tak zcela novým inovativním sektorům s vysokou přidanou hodnotou, v rámci nichž klademe systematický důraz i na spolupráci v oblasti vědy a výzkumu.

V rámci ekonomických projektů se během incomingové mise v září 2021 podařilo představit vybrané české minipivovary největším finským importérům, což díky návazné spolupráci vedlo k rozšíření nabídky nad rámec ve Finsku dobře známých velkých značek. Podařilo se také napomoci dovozu vín Zámeckého vinařství Bzenec.

V květnu 2022 velvyslanectví realizovalo projekt zaměřený na česká inovativní řešení v oblasti zdravotnických nano-

technologií. Do projektu se kromě firem aktivně zapojil také Český institut výzkumu a pokročilých technologií Univerzity Palackého, který se zaměřuje na vývoj nových technologií pro čistou energii a udržitelné životní prostředí. V návaznosti na tuto akci již byla domluvena konkrétní obchodní spolupráce mezi českou firmou nanoSPACE a finským výrobcem čističek vzduchu Lifa Air.

V listopadu vzbudil mimořádný zájem projekt pro jedenáct vybraných českých startupů, které se prezentovaly komunitě finských venture kapitálových fondů a andělských investorů i významným korporátním subjektům a účastnily se světově proslulé startupové akce Slush. Ta je součástí unikátního finského startupového ekosystému s výrazným mezinárodním přesahem. Matchmakingového semináře k upcyklaci v polovině prosince se pak kromě firem s pestrými nabídkami v oblasti ekodesignu, nových materiálů či recyklace plastů a odpadu pro stavební průmysl zúčastnila také zástupkyně Fakulty životního prostředí Univerzity J. E. Purkyně.

Vědě a výzkumu se věnujeme i samostatně a na jaro 2023 plánujeme cestu vedení Akademie věd do Finska, která by se kromě jiného měla zaměřit na materiálovou fyziku, kosmický průmysl, fyziku plazmatu a řadu dalších témat. Aktuálně rovněž velvyslanectví pomáhá Ústavu hematologie a krevní transfuze v navázání spolupráce s finskými partnery v oblasti buněčné terapie pomocí geneticky upravených T-lymfocytů.

Pro letošek dále plánujeme ekonomické projekty zaměřené na zdravotnické technologie včetně těch, které využívají virtuální realitu či umělou inteligenci, a na inovativní česká řešení pro bateriový klaster, elektromobilitu, energetická úložiště, nabíjecí infrastrukturu a fotovoltaické systémy. V obou případech bude kromě exportu kladen důraz na spolupráci v oblasti vědy a výzkumu. Pro rok 2024 zatím předběžně zvažujeme projekty z oblasti nových energetických zdrojů, včetně malých modulárních reaktorů, 5G sítí a technologií či smart cities. Budeme velmi rádi, pokud se nám ozve se zájmem o spolupráci na těchto i dalších projektech.

DANIEL HORÁK,
ekonomický diplomat,
Velvyslanectví ČR v Helsinkách <<

>> Finská pohraniční stráž jedná s českým výrobcem bezpilotních letounů Primoco UAV.
FOTO: PRIMOCO UAV

KAM NEMŮŽE LÉKAŘ, MUSÍ DATA

Charita Česká republika se v Gruzii a Moldavsku angažuje v rozvoji telemedicíny. Projekty podporované Českou rozvojovou agenturou, Evropskou unií i OSN mají přispět ke včasné prevenci a modernizaci zdravotnictví.

Vesnice Palanca leží v nejvýchodnějším cípu Moldavska v úzkém koridoru kolem Dněstru, který je vklíněný do ukrajinského území. Nebyt složitých jednání o ukrajinské dálnici, která tudy přes Moldavsko prochází, sotva by se o ní kdy psalo. Geopolitika je ale to nejmenší, co místní obyvatelé trápí. Kromě vysoké nezaměstnanosti a masivního odlivu mladých lidí je

a sociálních centrech v Moldavsku ho za podpory České rozvojové agentury realizuje Charita Česká republika ve spolupráci s místní Asociací pro domácí péči. „Toto řešení uleví moldavskému zdravotnickému systému, sníží náklady na lékařské služby a umožní státu přerozdělit ekonomické zdroje na jiné priority,“ vysvětluje Tamara Adašan, ředitelka partnerské asociace.

projekt byl úspěšně otestován v pěti venkovských ambulancích v okrese Dušeti.

Na cestě k digitálnímu zdravotnictví

Telemedicina není jedinou oblastí digitálního zdravotnictví, kterou Charita v Gruzii pomáhá zavádět. Češi jsou zapojeni do širší iniciativy, která má nabídnout zemi komplexní IT řešení pro zdravotnickou péči. Patří sem nejen vyhodnocování kvality primární péče, ale i zavádění elektronické zdravotní dokumentace nebo digitalizovaný objednávkový systém, který umožní vést s pacientem rozhovor na dálku, pozvat specialistu ke konzultaci, a dokonce připojit telemedicínské přístroje. „Pouze díky digitálním technologiím je možné hodnotit a měřit kvalitu lékařské péče, vytvářet statistiky o výskytu akutních a chronických onemocnění či prevence, a také zajistit kontinuitu zdravotnických služeb a orientaci na pacienta,“ vysvětluje Rusudan Chkhubianishvili, projektová manažerka Charity Česká republika. „Česko poskytlo obrovskou pomoc při rozvoji elektronických zdravotnických systémů v Gruzii. Plánuje se, že jednotný manažerský informační systém bude zaveden ve všech venkovských ambulancích v celé zemi, čímž bude zajištěna udržitelnost výsledků projektu,“ dodává.

» Telemedicina pomáhá zejména na venkově, kde lidé jinak cestují k praktickému lékaři desítky kilometrů. FOTO: CHARITA ČESKÁ REPUBLIKA

problémem i docela obyčejná návštěva lékaře. Nejbližší zdravotní středisko leží v téměř 50 kilometrech vzdáleném okresním městě Stefan Voda.

Velká komplikace je to i pro třiasedmadesátiletou Marii, která trpí chronickým onemocněním a potřebuje pravidelně jezdit na lékařské prohlídky. Od loňska ale ušetří čas i peníze, a navíc má jistotu, že svůj stav může probrat s doktorem, pokud se jí přitíží. Marie je jednou z pacientek, které mohou využívat konzultace na dálku v rámci telemedicínského pilotního projektu. V osmi zdravotnických

Prvky telemedicíny si Charita odzkoušela i v další zemi, kterou trápí často nedostupná lékařská péče ve venkovských oblastech – v Gruzii. Loni tam česká nezisková organizace dokončila pilotní projekt testování přenosného multifunkčního lékařského zařízení S-Case. „Chytrá krabička“ slovenského výrobce v sobě obsahuje čtyři snímače – bezdotykový teploměr, pulzní oxymetr, glukometr a monitor krevního tlaku. Je napojena na internetovou platformu, která slouží k digitalizaci a ukládání všech vložených naměřených dat, a poskytuje tak lékařům lepší přehled o stavu pacienta. Pilotní

Česká nezisková organizace má v Gruzii vlastní kancelář od roku 2015 a pro své iniciativy našla i mezinárodní donory. V oblasti e-zdravotnictví se podílí na projektech, které prostřednictvím programu ENPARD podporuje EU, je také partnerem fondu UNICEF, který mimo jiné financoval internetové přípojky pro vesnické ordinace. Vedle zlepšování zdravotnických služeb se Charita Česká republika věnuje v zemi také například sociálně znevýhodněným lidem, rozvoji tradičních řemesel nebo odpovědnému nakládání s odpady.

INŽENÝŘI Z NEMOCNICE

Bez správné obsluhy a údržby jsou lékařské přístroje v Kambodži často danajským darem. Čeští experti proto pomohli rozjet obor biomedicíny, který zajistí technicky vzdělaný personál pro kambodžské kliniky.

Česká pomoc kambodžskému zdravotnictví má dlouhou tradici. Již krátce po pádu krutovlády Rudých Khmerů vybudovali českoslovenští experti nemocnici v městě Takéo a přispěli tak k obnově lékařské péče, kterou Pol Potův režim Kambodžanům odíral. Čtyřicet let poté je česká stopa v rozvojové pomoci kambodžskému zdravotnictví stále výrazná, v posledních letech například v oftalmologii nebo péči o matku a novorozence. Lékařské přístroje a zdravotnické prostředky české provenience fungují v Kambodži na vícero klinikách, stejně jako dary od jiných zahraničních donorů, mezi nimiž figuruje Japonsko, USA, Jižní Korea, ale třeba i Čína.

Řada lékařských přístrojů je ale kvůli nedostatku spotřebních materiálů nebo špatné kalibraci či instalaci trvale vyřazena z provozu. Chybí totiž technický personál, který by se o správu a údržbu přístrojového vybavení staral. V celé Kambodži je jen jediná státní nemocnice, která má vlastní oddělení zdravotnické techniky, a to Khmer Soviet Friendship Hospital. Výpadek kvalifikovaných techniků se pak často řeší tím, že se drazé najímají z Evropy, Singapuru nebo Japonska. Nadějí na zlepšení je víceletý projekt České rozvojové agentury (ČRA), který si dal za cíl etablovat a rozvíjet v Kambodži vůbec první biomedicínský obor pro dvě vysoké školy sídlící v Phnompenhu: University of Health Science (UHS) a Institute of Technology of Cambodia (ITC). V zemi ho realizuje tým profesora Karla Roubíka z Fakulty biomedicínského inženýrství ČVUT, který tento obor pomáhal zakládat i v jihoamerické Kolumbii.

Budování profese

„Nápad vzešel z kambodžského ministerstva zdravotnictví, které identifikovalo údržbu zdravotnického vybavení jako slabý článek celého sektoru, který je jinak dlouhodobě bohatě financován

FOTO: FBMI ČVUT

zahraničními donory. Ti se však zaměřovali pouze na školení stávajících technických pracovníků v nemocnicích, jejichž kapacity neodpovídaly rapidnímu rozvoji v sektoru. Nikdo se však nestaral o budování profese jako takové, a to už od bakalářského stupně,” vysvětluje Barbora Žáčková, rozvojová diplomatka české ambasády v Phnompenhu.

Biomedicínské inženýrství postavené na základě českého know-how bylo v Kambodži slavnostně otevřeno v roce 2019. Hned vzápětí nicméně přišla vlna pandemie koronaviru, země se pro cizince téměř uzavřela a také výuka na kambodžských školách probíhala jen na dálku. V roce 2022 se projekt nicméně podařilo úspěšně restartovat. Loni tým profesora Roubíka do Kambodže přivezl sadu dvaceti praktických laboratorních úloh a vybavení pro výuku mechaniky tekutin a instalatérství. Na místě předal také 3D tiskárnu českého výrobce Prusa Research. V květnu se pak kambodžští pedagogové vypravili na ČVUT a na ně-

kolika českých klinikách si prohlédli, jak biomedicínské inženýrství vypadá v praxi.

Od techniky k inkluzi

Letos by měl program postoupit do další fáze. Výuka sice úspěšně pokračuje, nicméně v zemi stále chybí obecné povědomí o užitečnosti biomedicíny. Tamní ministerstvo zdravotnictví navíc pro biomedicínské techniky dosud nemá tabulková místa. Jedinou možností uplatnění je tak stále zaměstnání u výrobce nebo distributora zdravotnické technologie. Nová fáze dotačního programu ČRA pro kambodžskou biomedicínu tak ukazuje, jak lze v rámci rozvojové pomoci skloubit vícero cílů najednou. Samotný obor, který stojí na pomezí mezi lékařstvím a technickými dovednostmi, nabídne svým uchazečům širší možnost uplatnění a povede tak v Kambodži, která je jednou z šesti prioritních zemí české rozvojové pomoci, k větší sociální inkluzi.

BLAHOŠLAV HRUŠKA <<

FOTO: SHUTTERSTOCK

MORAVSKOSLEZSKO SE PROMĚŇUJE. EXPORTÉŘI TOHO MOHOU VYUŽÍT

➤ Papírové jízdenky nevedeme, dívá se na mě trochu nevěřícně prodavačka v trafice. V ostravských tramvajích přece zaplatíte bezkontaktně platební kartou, dodává. Když si pak do tramvaje sedám, zjišťuju, že mám k dispozici wi-fi a vedle sedadla USB konektor pro nabití telefonu. Travnaté koleje brání šíření prachu. Od prvních okamžiků po příjezdu na hlavní vlakové nádraží v Ostravě si připomínám, že Moravskoslezský kraj prochází zásadní ekonomickou transformací.

Rovnou z nádraží mířím k řediteli úřadu Krajské hospodářské komory Moravskoslezského kraje Janu Skipalovi, který je zároveň krajským exportním specialistou a úzce spolupracuje s ministerstvem zahraničí. Společně se svými kolegy pomáhá tuzemským firmám i výzkumníkům navazovat kontakty v zahraničí prostřednictvím mezinárodní sítě Enterprise Europe Network (EEN). Jan Skipala mi vysvětluje, že Dopravní podnik Ostrava patří k tamním tahounům modernizace. Svá řešení pro městskou dopravu prezentuje i v zahraničí, jako tomu bylo například během polsko-německo-českého fóra v Jelenie Goře, na jehož organizaci

se Krajská hospodářská komora před časem podílela.

Ekonomická proměna Moravskoslezska naznačuje, jakým směrem se ubírají také zahraniční aktivity komory. Tamní firmy loni zaměřily v rámci podnikatelské mise do Litvy a Estonska – předního evropského centra moderních digitálních technologií. V Ostravě se nyní připravují na návštěvu zástupců firem a institucí z polských Katovic. Na obou stranách česko-polských hranic mají zájem o výměnu zkušeností s transformací regionů, které se tradičně orientovaly na těžbu uhlí a těžký průmysl. Polské a morav-

skoslezské firmy mohou společně lépe využít nových šancí, které se rýsují díky rozvojovým programům zaměřeným na cirkulární ekonomiku a udržitelnost.

Jak upozornil v článku pro web Export.cz ekonomický diplomat Petr Preclík, během loňské mise do Estonska zástupci Moravskoslezského kraje navazovali kontakty s regionem Ida-Virumaa, který se tradičně orientoval na energetiku, strojírenský i chemický průmysl. A to včetně dvou dodnes důležitých sektorů – zpracování ropných břidlic a produkce vzácných kovů i jejich oxidů. „Tyto provozy jsou ale silně neekologické,“ upo-

zornil Petr Preclík. Obě odvětví se nevyhnou zásadní restrukturalizaci. Návštěva Litvy a Estonska byla jedním z projektů ekonomické diplomacie PROPED, které zastřešuje ministerstvo zahraničí.

Historii nevyměníte

Představa, že se průmyslové a těžbařské regiony úplně zbaví své minulosti a nyní zamíří diametrálně odlišným směrem, považuje také Jan Skipala za nesmyslnou. Moravskoslezsko hodlá propojit svou tradiční výzkumnou a výrobní základnu s moderními informačními technologiemi a ekologickým přístupem.

Příkladem může být výroba strojů pro důlní průmysl ve firmách jako Ferrit nebo Ostroj. Na severu Moravy a ve Slezsku už nikdo s dlouhodobou perspektivou těžby počítat nemůže. Celosvětová poptávka po výrobcích tuzemských exportérů ale s přechodem k uhlíkové neutralitě vůbec klesat nemusí. Naopak, moderní ekonomika – včetně odvětví energetiky – si vyžádá plynulé dodávky množství různých surovin. „Ferrit nebo Ostroj nemusí mít odbyt svých výrobků tady, ale třeba v Peru,“ zdůrazňuje Jan Skipala. V kraji podle něj dobře pochopili, že cílem není – zjednodušeně řečeno – předělávat horníky na ajťáky, ale finančně a technologicky motivovat firmy k inovacím.

Krajský exportní specialista z Ostravy si uvědomuje, že jednotlivé akce pro podnikatele musí mít mnohem konkrétnější zaměření, než vyplývá z obecných názvů priorit různých rozvojových programů. Pod pojmy jako cirkulární ekonomika a udržitelnost se může vejít všechno možné. Aby to nebyl „guláš“, ostravští se při organizování různých podnikatelských misí obrací prostřednictvím sítě EEN na partnerské komory v zahraničí a společně dávají dohromady témata, v nichž podpora spolupráce firem dává největší smysl. To například platí také pro chystanou incomingovou misi z Katovic.

Kromě podpory kontaktů mezi byznysem je pro krajskou komoru stejně důležité propojit firmy s univerzitami, a to opět i na mezinárodní úrovni. Ostravská univerzita, Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (VŠB-TUO) nebo Slezská univerzita v Opavě potřebují aplikovat výsledky svého výzkumu v podnicích. Krajská hospodářská komora se nyní například zaměřuje na zprostředkování informací o možnostech spolupráce mezi firmami a Centrem nanotechnologií VŠB-TUO. Ta může být v době transformace Moravskoslezska a podobných regionů v zahraničí pro obě strany zvláště přínosná. Centrum nanotechnologií uplatní své patenty a registrované užité vzory, zatímco řada firem má k dispozici stroje i lidi, ale hledá nový výrobní program. Jan Skipala tady vidí mimo jiné potenciál pro různá nová energetická řešení.

>> Slezské muzeum v Katovicích. Regiony, které procházejí transformací těžkého a těžebního průmyslu, mají zájem o výměnu zkušeností. FOTO: SHUTTERSTOCK

ŽÍŽALY, CHIPSY I LANA

Společnost Ekovermes z Pustějova na Novojičínsku od roku 1990 chová kalifornské žížaly a vyrábí organická hnojiva. Krajská hospodářská komora Moravskoslezského kraje ji už dříve prostřednictvím sítě EEN dala dohromady se srbským partnerem. Loni Ekovermes našel partnera také v Nigérii, pomohly i kontakty na českou diplomacii. „Řešili jsme s ministerstvem zahraničí dotazy, které se týkaly vývozu hnojiv, certifikace i povolenek,“ říká krajský exportní specialista Jan Skipala.

Příklad, že projekt ekonomické diplomacie může pomoci k navázání kontaktů, i když se ho zástupci firmy přímo fyzicky nezúčastní, nabízí společnost Hot-Chip. Ta vznikla v roce 2019 v Ostravě a na trh vstoupila s „tortilla chips z nejpálivější papričky na světě“. Hot-Chip se přihlásil do loňské podni-

katelské mise do Litvy a Estonska, nakonec se ale zúčastnit nemohl. Krajská hospodářská komora přesto mezitím firmě našla partnery k jednání. Nakonec k navázání spolupráce s litevským partnerem stačilo zaslání vzorků a komunikace na dálku. Hot-Chip již do baltské země dodává své výrobky.

Díky síti EEN se komoře podařilo zprostředkovat kontakty také například firmě Lanex Bolatice, kde se už od roku 1949 vyrábějí lana. Lanex měl zájem o dodávky vysokozátěžových lodních lan do švédských přístavů. Právě trh evropských severovýchodních zemí považuje Krajská hospodářská komora za budoucnost za jeden z nejnadějnějších. „Jsou to bohaté země a máme tam dobré kontakty,“ vysvětluje Jan Skipala.

(žiž) <<

Balkánské naděje

Letošní rok může být ve znamení nové moravské podnikatelské ofenzívy na Balkáně. Při přípravě mise do Chorvatska chtějí spojit síly Krajská hospodářská komora v Ostravě a Regionální hospodářská komora v Brně. Za orientaci na balkánské trhy jsou podle Jana Skipaly dvě základní myšlenky. Řadě společností vypadli v době covidové krize někteří jejich partneři v rámci celého dodavatelského řetězce. A v době ruské agrese na Ukrajině vypadly i mnohé trhy bývalého Sovětského svazu.

„Proč se nepodívat na Balkán, jestli bychom tam nenašli třeba nové dodavatele. A na druhé straně tam mohou být naše firmy velmi konkurenceschopné, a to i cenově,“ argumentuje ostravský exportní specialista. Pro řadu firem by mohly být balkánské země v lecčem atraktivnější než třeba z pohledu Moravskoslezska tradiční polský trh: „Konkurovat v Polsku, které je navíc zemí zkušených obchodníků, bývá mnohdy složitě.“

Řada balkánských zemí je navíc Čechům blízká i jazykově. Krajská hospodářská komora Moravskoslezského kraje už má značné zkušenosti ze Srbska. Pořádala například i misi do Nového Sadu v srbské Vojvodině, kde také prezentovala tuzemská řešení pro chytrá města. Zúčastnila se i firma Elektro-Lumen z Hranic, která se zabývá osvětlením pozemních komunikací, pěších zón, parků, chodníků nebo sportovišť. Právě různé součásti „smart cities“, od jednotlivých výrobků po komplexní řešení, by se mohly stát jedním z nejvýznamnějších artiklů českého exportu na Balkán.

V dlouhodobějším časovém horizontu bude pravděpodobně i pro moravskoslezské firmy hodně nadějný také ukrajinský trh. „Mezinárodní podpora obnovy Ukrajiny bude obrovská, nejistý zatím zůstává její časový rámec. Chtěli bychom přispět k tomu, aby se české firmy do rekonstrukce této země zapojily mezi prvními,“ říká Jan Skipala. Navázaly by tak na nynější českou pomoc Ukrajině, která patří k nejvyšším.

Dobrá rada nad zlato

Zprostředkování mezinárodních kontaktů nebo účast v podnikatelské misi

» Dolní oblast Vítkovic je součástí světového dědictví UNESCO. Ekonomická proměna Moravskoslezska naznačuje, jakým směrem se ubírají také zahraniční aktivity kraje. FOTO: SHUTTERSTOCK

mohou být pro moravskoslezskou firmu vyvrcholením dlouhodobější spolupráce s Krajskou hospodářskou komorou. Podpora exportérů často začíná už v rané fázi – ve chvíli, kdy uvažují, na jaký zahraniční trh se vydat a jakým způsobem se tam vůbec dostat. „Snažíme se poradit, upozornit, co je a co není reálné. Díky našemu zapojení do sítě EEN nabízíme i vypracování exportního plánu zdarma,“ dodává Jan Skipala. Aktivity sítě EEN financuje Evropská komise a národní instituce – v Česku ministerstvo průmyslu a obchodu.

Poradenské služby Krajské hospodářské komory jsou určeny primárně malým a středním podnikům, které mnohdy ani nemají vlastní exportní oddělení. V Ostravě si uvědomují i potřebu celkové osvěty, která se týká třeba i toho, jak řešit pohledávky, neproplacené faktury, nebo jak získat podporu státní pojišťovny EGAP a České exportní banky.

Podnikatelských misí se ale občas účastní i větší firmy. Důležité je, aby cesta zástupců tuzemské společnosti do zahraničí byla co nejefektivnější. Vzhledem k pracovní vytíženosti podnikatelů a manažerů je ideální, když trvá tři až čtyři dny, nikoliv celý týden. Schůzky je potřeba dojednat dopředu, a i s tím dokáže komora pomoci. Zmiňované projekty ekonomické diplomacie PROPED navíc „míří rovnou k věci“ – Jan Skipala oceňuje

že se je daří osekát o dlouhé proslovy a oficiality.

Jako krajský exportní specialista, který je v kontaktu s českou diplomacií, některé dotazy vývozců směřuje rovnou právě na ministerstvo zahraničí. V poslední době se to například týkalo mnoha otázek ohledně sankcí vůči jednotlivým zemím. Ekonomičtí diplomaté jsou podle šéfa kanceláře komory vstřícní také při hledání obchodních partnerů, dokáží zprostředkovat informace o daném trhu, ale třeba i o tom, jaké jsou k vývozu zapotřebí certifikace. Diplomáté poradí i s vhodnou formou komunikace a korespondence. Taková otázka „How are you?“ je v některých zemích považována za zdvořilostní frázi, zatímco v jiných může být pobídkou k rozsáhlé odpovědi. Je také dobré vědět, ve kterých státech si český podnikatel vystačí s angličtinou a ve kterých potřebuje znalost místního jazyka nebo služby tlumočníka.

Krajská hospodářská komora také spolupracuje s právními kancelářemi v Německu a Polsku, které poskytují poradenství ohledně legislativy v těchto zemích. Moravskoslezské firmy mohou počítat s tím, že prvotní konzultace bude zdarma. Ve spolupráci s právníky se komora zaměřila i na unikátní službu – vymáhání pohledávek v Polsku.

JAN ŽIŽKA <<

POMÁHÁME VÁM RŮST

- Zvažujete akvizici či investici v zahraničí?
- Přemýšlíte o refinancování, posílení finanční pozice nebo rozvoji vaší zahraniční dceřiné společnosti?
- Zvažujete převzetí zahraniční společnosti, která je zatím vaším významným dodavatelem, konkurentem nebo posílí vaší pozici na zahraničním trhu?

ŘEŠENÍM JE ÚVĚR NA INVESTICE V ZAHRANIČÍ OD ČESKÉ EXPORTNÍ BANKY

Neváhejte se na nás obrátit. Rozumíme vašim potřebám a garantujeme individuální přístup.

POMŮŽEME VÁM

- Koupit nebo navýšit podíl v již existující zahraniční společnosti.
- Zafinancovat založení a vybudování nové společnosti v zahraničí.
- Zafinancovat rozvoj nebo provoz zahraniční společnosti ovládané českým investorem.
- Refinancovat vlastní zdroje a úvěry použité na všechny výše uvedené účely.

NAJDETE NÁS NA WEBU EXPORT.CZ A SOCIÁLNÍCH SÍTÍCH

 Ekonomická
diplomacie ČR

 Ekonomická
diplomacie ČR

 ed_mzvcr

www.export.cz